

Θ ΒΡΑΗΣΙΟΛΟΓΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ - ΙΑΡΥΤΗΣ, ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΚΟΛΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
Ακρωτηρίου 55 - Εδρα: Μαραγκοπούλου 5 - ΤΗΛ. 2610 341.515 - 222.392 - ΕΤΟΣ 7ο - ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2013 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 337 - ΤΙΜΗ 1 ΕΥΡΩ

Ένα μικρό συναξάρι στους τοπικούς Αγίους

Του Παναγιώτου Σ. Μαρτίνη, Δρ. Θ. * Σελ.4

ΟΙ ΤΑΞΙΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΑΝΩ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Του Παναγιώτου Θ. Παπαθεοδώρου - Θεολόγου
* Σελίδα 5

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ π. ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ

Ξεκίνησαν οι εργασίες στη Διακίδειο
Σχολή Πατρών

* ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΕΛΙΔΑ 8

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

Του κ. Δημητρίου Παπαθανασόπουλου * Σελ.7

Προσκυνηματική εκδρομή σε
Μαυροβούνιο και Βοσνία της
Φοιτητικής Συντροφιάς Αγ.
Σοφίας Πατρών

* ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΕΛΙΔΑ 13

Πανηγυρίζει ο Ιερός Ναός του Αγίου Νεκταρίου Πατρών

ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΠΡΟΕΞΑΡΧΕΙ
Ο ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΠΑΤΡΩΝ κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Η εορτή της συνάξεως των Αρχιστρατήγων Μιχαήλ
και Γαβριήλ και των λοιπών Ασωμάτων και ουρανίων
ταγμάτων, στον Ιερό Ναό Παναγίας Αλεξιωτίσσης

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΕΛΙΔΑ 12

ΕΥΓΕ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΑΝΤΙΣΤΕΚΟΝΤΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΑΡΓΙΑΣ

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΑΤΡΩΝ κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Διαβάζοντας τήν Απόφαση τού Αντιπεριφερειάρχη κ. Γρηγόρη Αλεξόπουλου γιά τό θέμα, εκφράζω τήν βαθειά μου ικανοποίηση καί τόν συγχαίρω θερμότατα. Τόν ευχαριστώ, γιατί εκτός τών άλλων έλαβε σοβαρώς υπ' όψη του τήν θέση τής Εκκλησίας, η οποία είναι πλειστάκις εκπεφρασμένη μέσα από κείμενά μας καί από ομιλίες είτε από τόν άμβωνα, είτε από άλλα βήματα τής πόλεως μας καί γενικώτερα κυρίως μέσα από παρεμβάσεις μας πρός τούς αρμοδίους Κυβερνητικούς Παράγοντες. Μέ τόν κ. Αλεξόπουλο είχαμε συνάντηση στήν Ιερά Μητρόπολη καί μιλήσαμε διεξοδικά επί τού καιρίου αυτού ζητήματος.

Από τά βάθη τής ψυχής μου επιθυμώ, επίσης, νά επαινέσω τήν στάση τού Εμπορικού Συλλόγου Πατρών καί γενικά τών εμπόρων τής πόλεως μας, οι οποίοι αντέδρασαν με τό δικό τους άμεσο καί δυναμικό τρόπο στό άνοιγμα τών Καταστημάτων τήν Κυριακή. Είμεθα στό πλευρό τους στηρίζοντας τούς δίκαιους αγώνες τους.

Εμείς επιμένομε καί κηρύσσουμε τήν αργία όλες τίς Κυριακές τού χρόνου καί πιστεύουμε, ότι οι συνειδητοποιημένοι Έλληνες Ορθόδοξοι Χριστιανοί είτε έμποροι, είτε καταναλωτές θά τηρήσουν αυστηρή στάση ως πρός τό συγκεκριμένο θέμα.

Αγωνιζόμεθα όλοι εναντίον τής ισοπεδώσεως τών αξιών στή χώρα μας καί πρέπει νά παραμείνωμε ενωμένοι, προκειμένου νά διατηρήσωμε ακέραιο τόν πνευματικό ιστό τής Πατρίδος μας. Η προσήλωσή μας στήν

Πίστη μας καί στίς πατροπαράδοτες αξίες είναι απαραίτητη περισσότερο από κάθε άλλη φορά.

Όπως έχω επανειλημμένω τονίσει καί στίς ομιλίες μου, επαναλαμβάνω καί τώρα τά λόγια τού μεγάλου Θεναποστόλου Κοσμά τού Αιτωλού « Τό κέρδος τής Κυριακής είναι καταραμένο». Η Κυριακή είναι η πρόμερα τού Κυρίου. Είναι ημέρα αφιερωμένη στόν Θεό.

Αδελφοί μου, αντισταθήτε στήν εξυπηρέτηση ξένων συμφερόντων.

Αντισταθήτε στά σχέδια τού διεθνούς Σιωνισμού.

Αντισταθήτε στή διάλυση τής οικογενειακής συνοχής καί ευτυχίας.

Τώρα είναι καί πάλι ώρα, νά ομολογήσωμε τήν Πίστη μας καί νά διατρανώσωμε, όπι είμαστε συνειδητοί Ορθόδοξοι Χριστιανοί καί δέν πουλάμε τά «πρωτόκια μας» αντί πινακίου φακής.

Κλείστε όλοι οι Πατρινοί καί όλοι οι Έλληνες Ορθόδοξοι Χριστιανοί τά καταστήματά σας τήν Κυριακή. Κανείς Πατρινός νά μή μπή σέ κατάστημα, πού θά είναι τυχόν ανοιχτό τήν Κυριακή στήν Πάτρα ή αλλού, γιά νά ψωνίση.

Αδελφοί, «Στώμεν καλώς».

Είναι απαραίτητη η τήρηση αυτής τής στάσεως γιά τήν πίστη μας καί τήν Πατρίδα μας.

Φτάνει πιά η κατρακύλα καί τό ξεπούλημα. Άς ξυπνήσωμε.

Άς αγωνιστούμε νά διασώσουμε, ό,τι απέμεινε σ' αυτό τόν τόπο όρθιο, από τόν οδοστρωτήρα τών τελευταίων ετών.

Άς ενώσωμε τίς δυνάμεις μας, γιά νά ανορθώσωμε τά πνευματικά συντρίμμια πάνω στά οποία πλέον, κλαίμε ως τραγικοί επιμηθείς, γιατί δέν σεφτήκαμε καί δέν ενεργήσαμε ως προμηθείς, ώστε νά κρατήσωμε ό,τι μάς ανήκει...

Ήλθε πλέον η ώρα ο Έλληνας μακριά από λαϊκήσμούς καί παρόμοια τερτίπια νά σταθή στό ύψος τών περιστάσεων.

Ή σκεπτόμαστε Ελληνικά ή χανόμαστε.

Ή κρατάμε τίς παραδόσεις μας, πού μάς καταξιώνουν ως πνευματικές οντότητες ή μάς απορροφά η χοάνη τής απαίσιας παγκοσμιοποίησης, τήν οποία τά τελευταία χρόνια τήν προέβαλαν ως πανάκεια.

Συγχαρητήρια καί πάλι σέ όσους δυναμικά καί αποστομωτικά, μέ τήν στάση τους, αντέδρασαν καί αντιδρούν στήν υπούλωμενη κατάργηση τής Κυριακής αργίας καί στήν αποερηποίηση τής ζωής μας.

Πιστεύομε ακράδαντα, ότι οι αντιστάσεις τού Λαού μας είναι πολύ δυνατές γιατί στηρίζονται στούς δύο αιγάλητους πυλώνες, οι οποίοι είναι, η πίστη στόν Θεό καί η αγάπη στήν Ελλάδα.

Ήταν να το δούμε κι αυτό, αν και δεν είναι το μόνο, όπτε πια τίποτε το περίεργο που να σου προκαλεί έκπληξη. Θα ανοίγουν τα μαγαζά και τις Κυριακές. Μόνο επτά Κυριακές -λένε, αλλά η πρακτική των όσων ζούμε στις μέρες μας, οδηγεί στο σκέψη πως έτσι και έγινε αρχή, θα το τραβήξουν στο κάθε Κυριακή. Να το θυμηθείτε. Σε λίγο οι εφτά Κυριακές θα γίνουν 10, μετά 20 και πάσι κορδόνι. Είναι να μη γίνει αρχή και διαπιστώσουν οι ανιστόρητοι και άθρησκοι εν πολλοίς ότι ανεχόμαστε τα πάντα. Θα ανοίγουν μετά τις 11 οπότε θα έχει τελειώσει η λειτουργία-λένε. Αλλούμονο. Όσοι χρηματίσαμε επαγγελματίες ξέρουμε ότι αυτό δεν πρόκειται να τηρηθεί.

Το 11 σημαίνει πρακτικώς 10 και μισή. Και ο πρώτος που θα ανοίξει από τις 10 και μισή θα ακολουθήσει από τον δεύτερο που θα ανοίξει στις 10 να προλάβει και ο τρίτος θα ανοίξει από τις 9 που ανοίγουν τώρα.

Οικογένεια τέρμα. Αποδομείται πλέον κι αυτή στο όνομα μιας παγκοσμιοπόλησης που θέλει τον άνθρωπο σκλάβο της εργασίας. Εκείνο το ουκ επί άρτω μόνο ζήσεται άνθρωπος αλλάζει και καθιερώνει τον στυγνό βιοπορισμό κεφαλαιώδη διαδικασία στη ζωή του ανθρώπου και μόνο αυτόν. Επάρτω μόνο ζήσετε πλέον άνθρωπος.

Ένα –ένα τα όσα μας μεγάλωσαν καταργούνται στο όνομα μιας διαδικασίας όπου θεός ο Μαμώνας. Χρήμα πάντων κίνητρο και ζητούμενο της νέας τάξης πραγμάτων. Φεύ!

Η γενιά μου μεγάλωσε με τον σχολικό εκκλησιασμό. Φυσικά είχε προηγηθεί ο οικογενειακός. Από τα πρώτα βήματα είχαμε μάθει πως την Κυριακή θα φρέσουμε τα «καλά!» μας τουτέστιν καθαρά σιδερωμένα – δεν είχε σημασία αν ήταν φτωχικά - πάντως δεν ήταν αυτά που φορούσαμε στο παιγνίδι στην αλάνα κι αυτό διότι - εξηγούσε η μάνα – στο σπίτι του Θεού που θα πηγαίναμε έπρεπε να είμαστε καθαροί, χτενισμένοι, περιποιημένοι με τα παπούτσια γυαλισμένα. Από όσο θυμάμαι μάλιστα τη συγχωρεμένη, είχε μαζί της ένα πανί και πριν μπούμε στην εκκλησία μας σκούπιζε τα παπούτσια από τις λάσπες του δρόμου. Ήταν βλέπετε χωματόδρομο. Ο δρόμος δεν είχε ακόμη ασφαλτοστρωθεί και τον χειμώνα όταν έβρεχε γέμιζε λασπουριά και κακό. Η Κυριακή ήταν πριν από όλα τα άλλα η ημέρα της εκκλησίας. Η ημέρα της επί-

σκεψής στο σπίτι του Θεού.

Αργότερα στο Δημοτικό είχαμε τον σχολικό εκκλησιασμό. Αδιανότη να λείψεις και όχι μόνο γιατί – τότε - παίρνανε απουσίες αλλά διότι αυτή ήταν η σειρά με την οποία είχαμε μεγαλώσει. Τα πράγματα άρχισαν να αλλάζουν μετά την απελευθέρωση από την κατοχή. Νέες ιδέες. Για να πούμε την αλήθεια, είχαμε αρχίσει κι εμείς πια να διαβάζουμε κάτι Νίτσες – ήταν της μόδας - κάτι Μπακούνιν κάτι Μάρες και δειλά - δειλά μη θεωρηθούμε καθυστερημένοι και τον Αλέξη Καρέλ που εκπροσωπούσε την εποχή εκείνη τη χριστιανική άποψη της φιλοσοφίας. Όμως η εκκλησία – εκκλησία. Ο φόβος Κυρίου - φόβος με

την έννοια σεβασμός- εξακολουθούσε να υπάρχει και να κανοναρχεί τη ζωή μας.

Αργότερα οικογενειάρχες πια έχοντας συναίσθηση του ρόλου μας ως οδηγού ζωής και παράδειγμα για τα παιδιά μας συνεχίσαμε απαρέγκλιτα τον Κυριακάτικο εκκλησιασμό μας. Την εξομολόγηση, την κοινωνία. Συν γυναιξί και τέκνοις!

Η Κυριακή πέραν των άλλων ήταν η ημέρα της οικογένειας, και της ανάπαισης «πατρός τε και μητρός» μια και η γυναίκα πια είχε μπει κι αυτή στην βιοποριστική ανάγκη. Μια Κυριακή έμενε να πάμε οικογενειακά στην εκκλησία και μετά μια βόλτα για το ωραίο γλυκό της Κυριακής - που

γράφει ο Καβαδίας. -να βρεθούμε όλοι μαζί. Να καθίσουμε στο οικογενειακό τραπέζι

Οικογένεια; Τι μέρος λόγου είναι αυτό διερωτώνται οι παγκόσμιοι δανειστές και δυνάστες μας δυστυχώς. Το θέμα είναι το εμπόριο - λένε. Το αιλισβερίσι. Το πάρε -δώσεις.

Όχι αφέντη μου το θέμα δεν είναι το εμπόριο. Το θέμα είναι η οικογένεια που προσπαθείς να μου τη διαλύσεις. Το ότι απόμεινε κι από αυτή -να μη γελιόμαστε!

Δεν πρόκειται βέβαια να σώσει η Κυριακή το Ελληνικό χρέος ούτε να εξυπηρετήσει τον τουρισμό. Οι τουριστικοί προορισμοί έτσι κι αλλιώς ανοίγουν. Απλώς προσπαθούν να χτυπήσουν τον ελληνορθόδοξο τρόπο ζωής μας στη ρίζα του. Να διαλύσουν την οικογένεια για να αλώσουν και την ψυχή μας και την τσέπη μα προ πολλού την έχουν κάνει δική τους. Μη χειρότερα!

"ΚΑΘ' ΟΔΟΝ"

Του Σταύρου Ιντζεγιάννη

ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΡΓΙΑ

Ο αρθρογράφος και συγγραφέας κ. Σταύρος Ιντζεγιάννης παρουσιάζει κάθε Δευτέρα, περίπου στις 9.30 το βράδι, στον Ο. Κ. Στ. Ιντζεγιάννης στο "ΛΥΧΝΟ"

τηλεοπτικό Σταθμό της τοπική μας Εκκλησίας "ΛΥΧΝΟΣ" την εκπομπή "ΤΕΡΙΠΕΜ".

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΗΣ ΠΑΤΡΩΝ ΙΕΡΑ ΛΑΓΡΥΤΙΝΙΑ

Την Τρίτη 20 Νοεμβρίου το βράδυ, και από ώρα 8.30 μ.μ. έως 1.00 μετά το μεσονύκτιον, επί τη εορτή των Εισοδίων της Υπεραγίας Θεοτόκου, εις τον Ι. Ναό της Αγίας Μαρίνης Πατρών, θα τελεσθεί Ιερά Λαγρυτίνια.

ΕΟΡΤΗ ΑΓΙΟΥ ΦΙΛΟΥΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Πέμπτη 28 Νοεμβρίου ώρα 6.00 μ.μ.: Μέγας Πανηγυρικός Εσπερινός μετά Αρτοκλασίας και Θείου Κηρύγματος, υπό του Πανοσιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτου π. Θεοκλήτου Παντελίδη.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

ΚΩΔΙΚΟΣ
8259

Ο Εκκλησιολόγος

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
Αλέξανδρος Κ. Κολλιόπουλος
Μαραγκοπούλου 5 - Τ.Κ. 26331 - ΠΑΤΡΑ
τηλ. & FAX: 2610 / 222392 και 341515
E-mail: alexkoll@otenet.gr
& ekklisiologos@gmail.com

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Ιδιώτες - Ελλάδα 50 ευρώ
Ευρώπη 100 ευρώ
Αμερική, Ασία, Αυστραλία, Αφρική 200 ευρώ

Μέλος της:

Ο π. Σάββας Δημητρέας στην Χριστιανική Στέγη Πατρών

Άυριο Κυριακή 10 Νοεμβρίου 2013 στις 7.00 μ.μ., στην αίθουσα της Χριστιανικής Στέγης Πατρών (Παντανάσσης 61) έχει προγραμματισθεί ενδιαφέρουσα εκδήλωση στο πλαίσιο των χειμερινών πνευματικών κηρυγμάτων, με κεντρικό ομιλητή τον Αρχιμανδρίτη π. Σάββα Δημητρέα, Ιεροκήρυκα της Ιεράς Μητροπόλεως Πρεβέζης.

Ο π. Σάββας καταγεται από την Καρδαμύλη της Μεσσηνιακής Μάνης. Σπούδασε Κλασική Φιλολογία και στην συνέχεια πάρε και το πτυχίο της Θεολογίας.

Από την αρχή των σπουδών του και της διαμονής του στην Αθήνα συνδέθηκε πνευματικά με τον π. Μελέτιο Καλαμαρά, τότε εφημέριο στον Άγιο Ελευθέριο Γκύζη.

Τον Μάρτιο του 1979 στην Ιερά Μονή Πετράκη τελέσθηκε η Μοναχική του κουρά και η χειροτονία του εις Διάκονον. Ως Διάκονος στην Αθήνα διακονούσε την ενορία του Αγίου Νικολάου Πευκακίων.

Ένα χρόνο αργότερα, το Μάρτιο του 1980 ο Πνευματικός του π. Μελέτιος εκλέγεται Μητροπολίτης Πρεβέζης και ο π. Σάββας τον ακολουθεί στην Πρέβεζα.

Χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος στην Πρέβεζα τον Φεβρουάριο του 1981. Από τότε μέχρι σήμερα επί 33 χρόνια διακονεί την Ιερά Μητρόπολη Πρεβέζης ασχολούμενος ιδιαίτερα με το κήρυγμα, τα κατηχητικά σχολεία και την εξομολόγηση.

Είναι μέλος της Κοινοβιακής Αδελφότητος της Ιεράς Μονής Προφήτου Ηλιού, που δρυσε στην περιοχή της Πρεβέζης ο αοίδημος Μητροπολίτης Μελέτιος.

Το θέμα της ομιλίας του π. Σάββα είναι: «Οι Νεοί σήμερα και η προσέγγισή τους». Μέσα από την παρουσίαση κάποιων συγκεκριμένων περιστατικών και παραδειγμάτων θα επιδιώξει κάποιες νύξεις προβλημάτισμού και διαπιστώσεις.

Στην δύσκολη σύγχρονη εποχή και πραγματικότητα, υπάρχει επλιπά;

Πώς να μιλήσουμε σήμερα για τον Χριστό και την Εκκλησία στους νέους;

Υπάρχει ενδεδειγμένος τρόπος προσέγγισης; Χρειάζεται κάποια ιδιαίτερη "γλώσσα" και "μήκος κύματος" για μία ελπιδοφόρα προσέγγιση;

Τί πρέπει να αποφεύγεται;

Σε τί αξίζει να δοθήκε προτεραιότητα;

Είναι δοκιμασμένο; Υπάρχει εμπειρία;

*O Εκκλησιοπόγος***Α' Λόγος. Ομιλεί η παρθένος Μάρκελλα**

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΟΡΤΥΝΟΣ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ Κ.Κ. ΙΕΡΕΜΙΑ

Συμπόσιον των δέκα παρθένων ἡ περί Αγνείας, του Μεθοδίου Ολύμπου (2)

1. Στην μελέτη των αγίων Πατέρων, αδελφοί χριστιανοί, βρισκόμαστε στον άγιο Μεθόδιο, τον Επίσκοπο Ολύμπου της Λυκίας. Στο προηγούμενο κήρυγμά μας είπαμε ότι ο πατέρας αυτός, κατά απομίμηση του Συμποσίου του Πλάτωνα, έγραψε ένα ωραίο σύγχραμμα, το οποίο επιγράφει «Συμπόσιον των δέκα παρθένων ἡ περί Αγνείας». Το έργο παρουσιάζει ένα διάλογο δέκα παρθένων, ο οποίος έγινε στον ωραίο και ευώδη κήπο της οικόδεσποινας Αρετής κάτω από το δένδρο ἄγνος, λυγαριά, όπως το λέμε εμεις. Τις αγορεύεις των παρθένων στον κήπο αυτόν η Θεοπάτρα, που συμμετείχε στο Συμπόσιο, τις διηγήθηκε στην παρθένο Γοργονία, και αυτή πάλι τις είπε σε μία άλλη παρθένο, την Ευβουλία.

2. Άλλα μας κάνει μεγάλη εντύπωση, αγαπητοί μου, το ότι τα ονόματα αυτά στο κείμενό του ο Μεθόδιος δεν τα προφέρει σε θηλυκό άρθρο και θηλυκή κατάληξη, σαν γυναίκες που είναι, αλλά τα λέγει στο ουδέτερο γένος. Τα λέγει «το Γοργόνιον» και «το Ευβούλιον». «Ευκαιρότατα επέστης, ω Γοργόνιον», λέγει η Ευβουλία καλωσορίζοντας την Γοργονία. Γιατί αυτό; Αυτό θέλει να εκφράσει την υψηλή θεολογική ιδέα ότι ο μοναχός και η μοναχή, οι παρθένοι γενικά, δεν πρέπει να βλέπονται σαν ένας άνδρας και σαν μία γυναίκα, αλλά σαν άγγελοι Θεού. Και οι άγγελοι δεν είναι αρσενικοί ή θηλυκού φύλου. Ανήκουν σε ουδέτερο γένος. Έτσι λοιπόν και οι δύο παρθένες εκφωνούνται ως το Γοργόνιον και το Ευβούλιον, σε ουδέτερο γένος. Υπάρχει, αγαπητοί μου, ένα παλαιό λόγιο του Χριστού, το οποίο ανήκει στα «άγραφα» δεν γράφτηκε δηλαδή στα Ευαγγέλια. Κατά το λόγιο αυτό τον Κύριος ρωτήθηκε πότε θα έρθει η Δευτέρη Παρουσία Του. Και ο Κύριος απάντησε με αυτόν τον ωραίο και δυσερμήνευτο λόγο: «Όταν έσται τα δύο εν, και το έξω ως το έσω, και το άρσεν μετά της θηλείας, ούτε άρσεν ούτε θήλυ». Άλλα ερμηνεύει στην συνέχεια ο Κύριος τον λόγον Του αυτόν. Ο λόγος σημαίνει ότι η Δευτέρα Παρουσία του Χριστού θα γίνει τότε που θα υπάρχει τόσο μεγάλη αρετή, ώστε «αδελφός ιδών αδελφήν ουδέν φρονεί περί αυτής θηλυκόν, μηδέ αδελφή ιδούσα αδελφόν φρονεί τι περί αυτού αρσενικόν».¹ Ενώ δηλαδή από τα άγια Ευαγγέλια γνωρίζουμε ότι ο Ιησούς Χριστός θα έλθει ως Κριτής τότε που οι άνθρωποι θα ζουν σε μεγάλη ασέβεια και ανηθικότητα (βλ. Ματθ. 24,37-38. Λουκ. 17,26 εξ.), από τον άγραφο αυτόν λόγο του Κυρίου μας μαθαίνουμε τώρα ότι τον καιρό της ελεύσεώς Του θα υπάρχουν και πιστοί χριστιανοί, οι οποίοι θα ζουν με καθαρή αγνότητα, ως άγγελοι Θεού. Γία αυτό λοιπόν στο κείμενό μας εδώ, στο περί Αγνείας έργο του Μεθοδίου Ολύμπου, που αναλύουμε, προσφωνούνται οι παρθένες σε ουδέτερο γένος.

3. Στο Συμπόσιο του Μεθοδίου πρώτη παίρνει τον λόγο, για να υμνήσει την παρθενία, η Μάρκελλα, επειδή αυτή, όπως λέγει το κείμενο, «πρώτη ανάκειται και έστιν άμα πρεσβυτέρα». Αυτή λέγει ότι η παρθενία είναι «μεγάλη υπερφυώς και θαυμαστή και ένδοξη».

Είναι το «ούθαρ της Εκκλησίας», δηλαδή ο μαστός της. Πραγματικά, αδελφοί, η Εκκλησία μας τρέφεται από την παρθενία, από τον Μοναχισμό, σαν από μαστό, γιατί αυτός δίνει το καθαρό γάλα της ιερής παράδοσης. Όλα τα ωραία που έχει η Εκκλησία μας και τα απολαμβάνουμε στην θεία λατρεία Της, είναι μοναχικά δημιουργήματα. Ναι, ο Μοναχισμός είναι το «ούθαρ» της Εκκλησίας! Όλα τα ωραία απ' αυτόν!

4. Η παρθενία, εξακολουθεί να λέγει η Μάρκελλα, «δεῖται ερρωμένων και γενναίων φύσεων». Απαiteί, δηλαδή, αυτοί που την ακολουθούν να είναι δυνατοί στην ψυχή, ώστε να μπορέσουν το «ρεύμα της ηδυπαθείας», που έλκει την ψυχή προς τα κάτω, αυτοί, με μία σβέλτα και επιτυχή πνευματική κίνηση («οξετάτ? διανοίας τάχει!»), να το αναγάγουν προς τα άνω και να πετούν με την ψυχή τους, σαν σε όχημα, πάνω από τον κόσμο, κατευθυνόμενοι στον ουρανό. Από εκεί, από τον Θεό, τον κατοικούντα εν ουρανοίς, προέρχεται η παρθενία. Όπως γνωρίζουμε, ο παρθένος Πατήρ εγέννησε παρθενικά τον Υιό Του προ πάντων των αιώνων, ο Οποίος εγενήθη εν χρόνω, παρθενικά πάλιν, εκ παρθένου Μαρίας! Η παρθενία είναι ποτό που πηγάζει όχι από την γη, αλλά από τον ουρανό. «Τούτο το πόμα γεννάν ουκ εχώρησε η γη· μόνος αυτό πηγάζειν οίδεν ο ουρανός!» Η παρθενία βιώνεται μεν στην γη, αλλά εγγίζει τα άστρα, τον ουρανό. «Παρθενία βαίνειν μεν επί γης, επιψαύειν δε των ουρανών ηγητέον», λέγει επί λέξει η Μάρκελλα.

5. Ακόμη λέγει η Μάρκελλα ότι η παρθενία δεν αρκεί τα στην καθαρότητα του σώματος, αλλά σκοπεύει την απάθεια της ψυχής. Η ψυχή και το σώμα έχουν μεταξύ τους σχέση, όποια σχέση έχει ο ναός με το άγαλμα, που είναι σ' αυτόν. Δεν νοείται να φροντίζουμε για την καθαρότητα του ναού και να αφήνουμε ακάθαρτο το άγαλμα. Έτσι και δεν αρκεί μόνο να είναι το σώμα καθαρό από αμαρτήματα, αλλά πρέπει να καθαρεύει και η ψυχή, να καθαρεύει ο νους από κακούς λογισμούς. Για την επιτυχία αυτών χρειάζεται γνώση. Η γνώση αποκτάται από την μαθητεία στην διδασκαλία των Αγίων Γραφών και στην ακρόαση των θείων λόγων. Γ' αυτό και η παρθένος οφείλει να καταφεύγει στους διδασκάλους της θεολογίας και να διδάσκεται από αυτούς τα μαθήματα περί της παρθενίας για να αυξάνεται περισσότερο η επιθυμία της για την σωφροσύνη. Η θεολογική γνώση είναι αναγκαία στην παρθενική ζωή. Η παρθενία είναι μία θυσία ολοκαυτώσεως στον Θεό. Άλλα ο Θεός στην Παλαιά Διαθήκη διέταξε τα προς θυσία σφάγια του ολοκαυτώματος να είναι αλατισμένα (Λευτ. 2,13). «Άλας» στην θυσία της πνευματικής ζωής είναι η θεολογική γνώση, για να είναι προσφορά με επιγνωση. «Άλας ημίν το δηκτικόν και προς ωφέλειαν αποστύφον η πνευματική πάσα των Γραφών εδόθη μελέτη, ης δη χωρίς αδύνατον τω παντοκράτορι διά του λόγου προσενεχθῆναι ψυχήν!»

6. Η παρθενία, συνεχίζει να λέγει η Μάρκελλα, δεν αποκαλύφθηκε στις πρώτες γενεές των ανθρώπων. Οι άνθρωποι ήταν απελεύς και δεν θα μπορούσαν να αντέξουν ένα τέτοιο υψηλό μαθήμα. Έπειτα οι άνθρωποι τότε ήταν ολύγοι και ο Θεός ήθελε να αποκαλύψει σε πολλούς το υψηλό χάρισμα της παρθενίας. Η παρθενία αποκαλύπτεται στην ανθρωπότητα, κατά το σχέδιο του Θεού, σταδιακά. Στην αρχή ο Θεός επιτρέπει τους γάμους

και μεταξύ των αδελφών. Στην συνέχεια όμως απαγορεύει την αδελφομίξια, αλλά επιτρέπει την πολυγαμία. Από την πολυγαμία τώρα πηγαίνουμε στην μονογαμία και από αυτήν στην εγκράτεια στον γάμο. Μετά από αυτήν την προπαρασκευή και την προ-

ετομασία και μετά από την πλήρωση της γης από ανθρώπους παρέδωσε ο Θεός στην ανθρωπότητα το υψηλό μάθημα της παρθενίας. Ανάλογα, λοιπόν, με το θηικό ποιόν των ανθρώπων, έχουμε μία ανοδική πορεία από την αδελφομίξια μέχρι την εγκράτεια στον γάμο και από αυτήν στην παρθενία. Παρόμοια μέθοδο με αυτή που εφήρμοσε ο Θεός, λέγει η Μάρκελλα, εφαρμόζουν και οι άνθρωποι πατέρες στα παιδιά τους. Στην αρχή, στην προσχολική ηλικία, επιτρέπουν στα παιδιά τους να χαίρονται τα παιχνίδια τους, αλλά μετά τα στέλνουν σε δασκάλους. Εκεί τα παιδιά μαθαίνουν να αποβάλλουν τον νηπιώδη τρόπο τους και γίνονται ικανά για να παρακολουθήσουν υψηλά μαθήματα και αργότερα παρακολουθούν άλλα υψηλότερα ακόμη μαθήματα. Έτσι λοιπόν και ο Θεός δεν αποκάλυψε από την αρχή το μάθημα της παρθενίας στην ανθρωπότητα, γιατί οι άνθρωποι ήταν σε χαμηλό ηθικό επίπεδο και δεν θα άντεχαν. Η παρθενία είναι των τελείων και τελειότητα δεν υπήρχε παλαιά. Έλλειπε το αρχέτυπο προς το οποίο θα προσέβλεπαν οι άνθρωποι για να συμμορφώσουν τον εαυτόν τους. Η διδασκαλία του υψηλού μαθήματος της παρθενίας αφέθηκε στον Ιησού Χριστό, τον Οποίο η Μάρκελλα καλεί «Αρχιπάρθενον!» Ο Ιησούς Χριστός όπως είναι «αρχιπομήν» και «αρχιπροφήτης», έτσι είναι και «αρχιπάρθενος!» Οι παρθενεύοντες έχουν Αυτόν ως Αρχηγόν στην πορεία τους.

6. Το χαρακτηριστικό της ζωής του Χριστού ήταν η παρθενία. Αν λοιπόν ο άνθρωπος θέλει να επιτύχει το «καθ' ομοίωσιν» προς τον Θεό σε τέλειο βαθμό, οφείλει να ακολουθήσει την παρθενία. Στην Αποκάλυψη ο Ιωάννης παρουσιάζει, με την εικόνα του Αρνίου, τον Κύριο Ιησού Χριστό ως Αρχιπάρθενο, ως προεξάρχοντα του χορού των παρθένων, ως περιστοιχόμενον από τις 144.000 πιστών, «οι μετά γυναικός ουκ εμολύνθησαν παρθένοι γάρ εισιν» (Αποκ. 14,1). Το ότι το αξίωμα της παρθενίας είναι «μέγιστον παρά τω Θεώ», φαίνεται, όπως παραπτερεί η Μάρκελλα, από τους λόγους της Αποκάλυψης περί αυτών των παρθένων στην συνέχεια: «Ούτοι ηγοράσθησαν από των ανθρώπων απαρχή τω Θεώ και τω αρνία. Και εν τω στόματι αυτών ουχ ευρέθ

Ένα μικρό συναξάρι στους τοπικούς Αγίους

Έχει καθιερωθεί να γιορτάζει η τοπική μας Εκκλησία τη μνήμη των Αχαιών Αγίων την Κυριακή που προηγείται της μνήμης του Αποστόλου Ανδρέου (30 Νοεμβρίου). Με την ευκαιρία αυτής της επετείου στο άρθρο αυτό θα αναφερθούμε, όσο γίνεται πιο περιεκτικά, στους Αγίους που έχουν άμεση, κυρίως, σχέση με την Εκκλησία των Πατρών.

Α' ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ (1^{ος} – 4^{ος} αι.)

1. Απόστολος Ανδρέας ο Πρωτόκλητος (+30 Νοεμβρίου)

Δικαιωματικά ο Απόστολος Ανδρέας θεωρείται «Πρώτος» στον κατάλογο των Αγίων της Εκκλησίας των Πατρών, αφού ο ίδιος ο Απόστολος υπήρξε ιδρυτής της και αυτός που τη θεμελίωσε με το αίμα του μαρτυρίου του.

Γεννήθηκε στη Βηθσαΐδα της Γαλιλαίας, γιώς του Ιωνά και αδελφός του Σίμωνα – Πέτρου. Υπήρξε μαθητής του Ιωάννη του Προδρόμου, κοντά στον οποίον γνώρισε τον Ιησού. «Ίδε ο αμνός του Θεού» θα του πει ο Ιωάννης και αμέσως ο Ανδρέας, μαζί με τον συμμαθητή και φίλο του Ιωάννη, τον μετέπειτα Ευαγγελιστή, θα ακολουθήσουν το Χριστό. Ο Ανδρέας αναδείχτηκε και πρώτος Ιεράποστολος, όταν έσπευσε να καλέσει «τον αδελφόν τον ίδιον Σίμωνα» λέγοντάς του «ευρήκαμεν τον Μεσσίαν... (και) ήγαγεν αυτόν προς τον Ιησούν» (Ιω, α, 41).

Όταν ο Κύριος, αργότερα στη θάλασσα της Γαλιλαίας, θα τους καλέσει: «δεύτε οπίσω μου, και ποιήσω υμάς αλιείς ανθρώπων, οι δε ευθέως αφέντες τα δίκτυα ηκολούθησαν αυτών» (Ματθ. δ', 18–20). Έκτοτε ο Ανδρέας ανήκει στον κατάλογο των «Δώδεκα», ως Πρωτόκλητος των μαθητών του Κυρίου.

Μετά την Πεντηκοστή, αρχίζει το πλούσιο ιεραποστολικό του έργο. Κήρυξε στη δυτική Μ. Ασία, Μαύρη θάλασσα (Ποντιακή και Σκυθία), Ιβηρία (σημερινή Γεωργία), Κριμαία και τέλος έφθασε στην πόλη του Βύζαντα. Εδώ θα ιδρύσει την Εκκλησία της μετέπειτα Πόλεως του Κωνσταντίνου με πρώτο επίσκοπο τον Στάχυ. Πολλές, τέλος, είναι οι μαρτυρίες, ότι ο Απόστολος Ανδρέας «ετελείωσεν το αποστολικόν αυτού έργον εις την πόλιν των Πατρών» (Ιππόλυτος Ρώμης, Μ. Αθανάσιος, Ωριγένης, Γρηγόριος Ναζιανζινός κ.ά.). Στην Πάτρα θα κηρύξει, θα θαυματουργήσει, και θα ιδρύσει την Εκκλησία των Πατρών με πρώτο επίσκοπο τον Στρατοκλή.

Σε ηλικία ογδόντα χρόνων το 67 ή 68 μ.Χ. θα υποστεί μαρτυρικό τέλος στο σημείο που βρίσκεται σήμερα ο παλαιός ναός του.

Έτσι, ο Πρωτόκλητος γίνεται ο Πολιούχος και Έφορος της Πάτρας, η οποία μεγαλόπρεπα τιμά τη μνήμη του στις 30 Νοεμβρίου, ημερομηνία του θανάτου του.

2. Άγιος Ηρωδίων, επίσκοπος Πατρών (+8 Απρίλιου)

Υπήρξε μαθητής του Αποστόλου Παύλου. Στην προς Ρωμαίους επιστολή του ο μέγας Απόστολος αναφέ-

ρει: «Ασπάσασθε Πρίσκυλλαν και Ακύλαν... ασπάσασθε Ηρωδίωνα τον συγγενή μου...» (15', ii). Επίσης συμπτεριλαμβάνεται στον κατάλογο των εβδομήκοντα (ο'), σύμφωνα με τους συναξαριστές και το Μηναίο του Απριλίου.

Η παράδοση ότι ο άγ. Ηρωδίων υπήρξε επίσκοπος Πατρών διασώζεται από πολλές μαρτυρίες. Χαρακτηριστικά ο άγ. Επιφάνιος, επίσκοπος Κύπρου (4^{ος} αι.) αναφέρει: «Ηρωδίων, ου και αυτού εν τη αυτή επιστολή (προς Ρωμαίους) ο αυτός μέμνηται (εν. Απόστ. Παύλος), επίσκοπος Πατρών εγένετο».

Υπέστη μαρτυρικό θάνατο επί Νέρωνος και τιμάται στις 8 Απριλίου.

3. Ο Απόστολος Σωσίπατρος (+ 29 Απριλίου)

Ο άγιος Σωσίπατρος υπήρξε και αυτός ένας από τους Ο' μαθητές του Κυρίου. Μαζί με τον απόστολο Ιάσονα υπήρξε μαθητής του Αποστόλου Παύλου. «...Ασπάζονται υμάς... Ιάσων και Σωσίπατρος οι συγγενείς μου» (Ρωμ. 15', 20). «Συγγενείς», κατά τον Παύλο, είναι όλοι οι συνεργάτες του, που τον συνδέει μαζί τους πνευματική συγγένεια.

Ο Ιάσονας ήταν Θεοσπαλονικέας, ενώ ο Σωσίπατρος «εξ Αχαϊας ορμάται». Κατά τον Ιστορικό Στέφ. Ν. Θωμόπουλο, «Ο Σωσίπατρος κατήγετο εκ Πατρών... μέχρις όπου προσεκλήθη υπό του Απ. Παύλου εις την Ρώμην...» (Ιστ. Της Πόλεως των Πατρών, Πάτραι 1950, σελ. 183). Ισχυρή παράδοση ότι ο άγ. Σωσίπατρος ήταν «Πατρεύς» υπάρχει στην ίδια την πόλη, αφού πολλές εικόνες του κοσμούν τους ναούς της.

Υπάρχει, επίσης, και οδός Σωσιπάτρου.

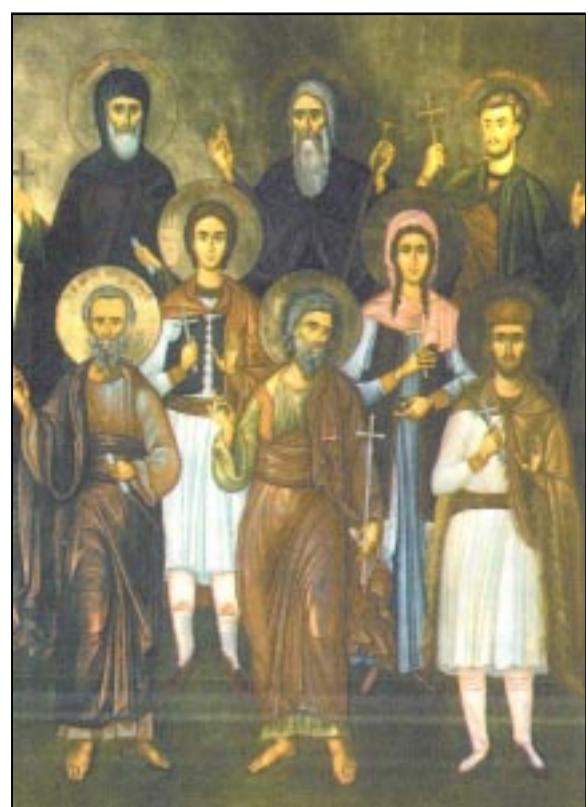
Το 67 ή 68 μ.Χ. ο άγιοι Ιάσων και Σωσίπατρος κατέληξαν στην Κέρκυρα που θα ιδρύσουν την τοπική Εκκλησία. Το τέλος του Σωσιπάτρου υπήρξε μαρτυρικό, ενώ ο Ιάσονας κοιμήθηκε «εν ειρήνη». Τιμάνται στις 29 Απριλίου. Τα λείψανά τους φυλάσσονται στο βυζαντινό ναό της Κέρκυρας, που φέρει το όνομά τους.

4. Ο Μεγαλομάρτυς Άγιος Αρτέμιος (+ 20 Οκτωβρίου)

Ο Άγιος Αρτέμιος έζησε τον 4^ο μ.Χ. αι., επί των αυτοκρατόρων Κων/νου του Μεγάλου (273-337) και Κωνσταντίου Α' (317-361). Έφερε το αξιώμα του Πατρικίου. Τον εκτιμούσαν και εμπιστεύονταν και οι δύο αυτοκράτορες.

Ο Κωνστάντιος του ανέθεσε τη μεταφορά των Ι. Λειψάνων του Αποστόλου Ανδρέου και του Ευαγγελιστού Λουκά από την Πάτρα του πρώτου και από την Θήβα του δευτέρου στην Κωνσταντινούπολη. Γί' αυτό συνδέεται με την πόλη των Πατρών. Ισχυρή παραμένει η παράδοση ότι είναι κτήτορας της μονής Γηροκομείου. Υπήρξε και ο Αρτέμιος θύμα της σφοδρής επίθεσης του Ιουλιανού του Παραβάτη (361-363) κατά των χριστιανών με σκοπό την επαναφορά της ειδωλολατρείας. Η ομολογία του στον αυτοκράτορα υπήρξε θαρραλέα: «...γνωστόν ἐστω σοι, βασιλεύ, ότι τους θεούς σου οι λατρεύω...». Αφού ο Ιουλιανός του αφαίρεσε όλα τα αξιώματα, τελικά διέταξε τον απαγχονισμό του.

Ο Αρτέμιος στον τόπο του μαρτυρίου του «προσκλί-

Ο Απόστολος Ανδρέας πλαισιώνεται με τοπικούς Αγίους. (Φορητή εικόνα στον νέο Ι.Ναό του Αγίου Ανδρέου στην Πάτρα)

νας την κεφαλήν χαίρων, δέχεται την πληγήν εις τας είκοσι Οκτωβρίου», η ημερομηνία που η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του.

5. Ο Οσιομάρτυς Παύλος «ο Πατρεύς» (+ 14 Ιανουαρίου)

Όπως μαρτυρεί η προσωνυμία του «Πατρεύς», ο οσιος Παύλος κατήγετο από την Πάτρα. «Ο δε προεστώς μας ήτο από τας Πάτρας, Παύλος ονόματι» αναφέρει ο Αμψώνιος που διασώθηκε από την καταστροφή της λαύρας του οσίου Παύλου.

Στη Λαύρα, που ήταν ηγούμενος ο οσ. Παύλος, στην έρημη της Ραΐθου, στη χερσόνησο του Σινά, ζούσαν με αυστηρή άσκηση 33 μοναχοί. Όμως, παρά την «πενίαν» και την «ξενιτείαν» τους, γίνονταν στόχος πολλών επιδρομών από διάφορες ληστρικές φυλές. Η επιδρομή κατά των μοναχών της Ραΐθου έγινε από τη φυλή των Βλεμμύων, λαό ληστρικό, που είχε ως ορμητήριο την Αιθιοπία.

Αφού μπήκαν στη λαύρα, κατέσφαξαν όλους τους μοναχούς και τη λήστεψαν.

Ο μοναχός Αμψώνιος που διασώθηκε ως εξής περιγράφει το μαρτύριο του οσ. Παύλου. Γράφει: «Αφού δε εβασάνισαν αυτόν ώραν πολλήν, τον εκτύπησαν εις την κεφαλήν με μάχαιραν, διανοιγείσα δε εις δύο εκείνη η ιερά κάρα, έπεσεν η ημίσεια εις τον ένα ώμον, και η άλλη εις τον έτερον. Τότε ο οσίος και μάρτυς έπεσεν νεκρός» (περιγραφή του Θεοβ. Όρους Σινά, έκδ. του ιδίου Όρους εν Αθήναις 1978, σελ. 199). Η μνήμη των πατέρων της Λαύρας της Ραΐθου, καθώς και του οσ. Παύλου τελείται στις 14 Ιανουαρίου «μετά των Σινά αναρεθέντων πατέρων».

Τέλος, ο αείμνηστος Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κυρός Ευστάθιος, ως Πρωτοσύγκελλος της Ι. Μητροπόλεως Πατρών, δώρησε εικόνα του οσιομάρτυρος Παύλου του «Πατρέως» στο Μητροπολιτικό Ναό της Ευαγγελιστρίας της Πάτρας.

ΜΕΡΟΣ Α' - ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Στην αιωνιότητα ο ιεροψάλτης Αλέξιος Καλδίρης

Ιδεώδη.
Το 40ήμερο Ιερό Μνημόσυνο του εκλιπόντος θα τελεσθεί στον Ιερό Ναό του Αγίου Ανδρέου Πατρών, επί την ημέρα Αντωνίου Γκοτσόπουλου.
Η επέτειος Ιεράς Μνημόσυνου του Αγίου Ανδρέου Πατρών θα εορτασθεί αύριο Κυριακή 10 Νοεμβρίου με πανηγυρική Θεία Λειτουργία και συνεχεία το Μνημόσυνο του αιοδίμου Ιερέως.

Το πρόγραμμα των "Πρωτοκλητείων 2013" αυτής της εβδομάδος

Η Εκκλησία μας δεν τιμά μόνο τους Αποστόλους και μαθητές του Χριστού, τους Μάρτυρες και τους Αγίους της, τους ιερούς Πατέρες και τους Οσίους, τους νεομάρτυρες και τους προφήτες, αλλά και τον Αγγελικό κόσμο, τους Αρχιστράτηγους Μιχαήλ και Γαβριήλ και τις λοιπές ασώματες δυνάμεις. Στις 8 Νοεμβρίου κάθε χρόνο οι πιστοί προσέρχονται στους ναούς για να απόδωσουν τιμή στις ουράνιες αυτές δυνάμεις.

Οι Αγγελοί, σύμφωνα με την προς Εβραίους επιστολή (Κεφ. 1,14), είναι "λειτουργικά πνεύματα εις διακονίαν αποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομίεν σωτηρίαν", δηλ. οι άγγελοι είναι πνεύματα που υπηρετούν και αποστέλλονται για υπηρεσία χάριν εκείνων που μέλλουν να κληρονομήσουν σωτηρία".

Ο όρος πνεύματα δηλώνει πιθανότατα απλά ότι αυτοί υπάγονται στην αόρατη κτίση και οπωσδήποτε δεν σημαίνει ότι έχουν αποκτήσει φύση αμιγώς πνευματική, διότι καθαρό και απόλυτο πνεύμα είναι μόνο ο Θεός.

Κατά το Εβραϊκό πρωτότυπο οι άγγελοι σημαίνονται με διάφορα ονόματα, όπως: Υἱοί Θεού (όχι κυριολεκτικώς), Άγιοι, Δυνατοί ισχύ, Αγρυπνούντες, Στρατιά του Γιαχβέ κλπ. Ωρισμένα ονόματα, όπως Χερουβίμ, Σεραφείμ κλπ. αφορούν κάποιες ιδιαίτερες κατηγορίες των οντων αυτών.

Τόσο η Αγ. Γραφή, όσο και η Ιερά Παράδοση αναφέρονται εκτενέστατα στους Αγγέλους. Στο γ' κεφ., στίχος 24, της Γενέσεως (πρώτο βιβλίο της Π.Δ.) αναφέρεται ότι ο Θεός "έταξεν τα Χερουβείμ και την φλογίνην Ρομφαίαν την στρεφομένην φυλάσσειν την οδόν του ξύλου της ζωῆς" μετά την απομάκρυνση των πρωτοπλάστων από τον Παράδεισο. Άγγελοι παρουσιάστηκαν στον Αβραάμ και στο Λώτ.

Άγγελοι του Θεού βοηθούσαν και φύλασσαν τον Ισραήλ κατά την έξοδόν του από την Αίγυπτο. Οι προφήτες πολλάκις αναφέρονται στους Αγγέλους. Ο ψαλμωδός συγκρίνοντας τον άνθρωπο προς τους Αγγέλους λέει (ψ.8,6-7): "Ηλάττωσας αυτόν βραχύ τι παρ' αγγέλους, δόξη και τιμή εστεφάνωσας αυτόν".

Και στην Κ.Δ. πυκνότατος είναι ο λόγος για τους Αγγέλους. **Άγγελος Κυρίου αποκαλύπτει στην Παρθένο Μαρία ότι θα φέρει στον κόσμο τον Υιόν του Θεού "Εκ πνεύματος Αγίου".**

Κατά τα κορυφαία σημεία της επί γης παρουσίας του Κυρίου εμφανίζονται Άγγελοι ως λειτουργοί, υπηρέτες και συμπαραστάτες του Θεανδρικού προσώπου του Κυρίου αινούντες αυτόν, μαρτυρούντες περί αυτού, διακονούντες αυτόν.

Σε κάθε κεφάλαιο της Αποκαλύψεως γίνεται λόγος για τους Αγγέλους. Και οι Ιεροί Πατέρες και διδάσκαλοι της Εκκλησίας, από τον Ερμά και Ιουστίνο μέχρι τον Ιωάννη Δαμασκηνό και αργότερα ακόμη, αναφέρονται πολλά στους Αγγέλους.

Τα χωρία της Αγίας Γραφής (Παλαιάς και Καινής Διαθήκης) και τα αποστάσματα ομιλών των Πατέρων της Εκκλησίας, που αναφέρονται στους Αγγέλους, φωτίζουν αρκετά ή υπαίνονται περί της προελεύ-

σεως αυτών, των ιδιοτήτων τους και του έργους τους. Παρ' όλα αυτά το κεφάλαιο "Άγγελολογία" της Δογματικής εμφανίζει πολλά θεολογούμενα σημεία που το φως, το δοσμένο από τη θεία αποκάλυψη στη συνείδηση της Εκκλησίας δεν είναι αρκετό να φωτίσει (να διαγά-

λειος και Ιωάννης Χρυσόστομος) και διδάσκαλοι της Εκκλησίας (Ωριγένης) δέχονται ότι κάθε άνθρωπος έχει και ένα φύλακα άγγελο. Μερικοί Πατέρες κάνουν λόγο και για αγγέλους προστάτες εθνών.

Η σχέση των αγγέλων με το Θεό και τους ανθρώ-

πους, η ιδιαίτερη χάρη σ' αυτούς και το επιτελούμενο απ' αυτούς έργο δικαιολογούν την τιμή των ανθρώπων στα πνευματικά αυτά όντα. Σύμφωνα με την απόφαση της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου και "τας εικόνας τημών των ασωμάτων αγγέλων". Από τον 5ο αιώνα παρουσιάζεται εντονότερη τάση της απεικόνισης του έργου των αγ-

γέλων και η τιμή αυτών από την Εκκλησία. Οι αρχικές παραστάσεις των αγγέλων ήταν επηρεασμένες από ελληνιστικά πρότυπα. Ο Βυζαντινός αγγελικός τύπος καθιερώνεται αργότερα και εξακολουθεί να ισχύει με παραλλαγές μέχρι και τη μεταβυζαντινή εποχή.

Οι βυζαντινοί άγγελοι διακρίνονται για την ιεροπρεπειά τους, την έκφραση και κυρίως για την πνευματικότητά τους. Παρίστανται ως πτεροφόροι νεανίες με κανονικό πρόσωπο και μαύρη κόμη. Συνήθως εικονίζονται σε ιερατική στάση, άλλοτε δεόμενοι, άλλοτε γονατιστοί και άλλοτε όρθιοι.

Στο δεξιό χέρι κρατούν σκήπτρο, ενδεικτικό της θεί-

1. Οι Άγγελοι ανήκουν στην αόρατη κτίση, είναι δημιουργήματα του Θεού. (Ο

Θεός είναι δημιουργός ορατών τε πάντων και αοράτων, σύμφωνα με το Σύμβολο της Πίστεως, απόφαση της Α' Οικουμενικής Συνόδου). Δε γνωρίζουμε όμως το χρόνο της δημιουργίας τους σε σχέση με τον ορατό κόσμο. Επικρατεστέρη εκδοχή ως προς το χρόνο της δημιουργίας τους είναι εκείνη του Γρηγορίου του Θεολόγου και του Ιωάννου του Δαμασκηνού, κατά την οποία τα λογικά αυτά όντα είναι αρχαιότερα του υλικού κόσμου. Η άπωφι αυτή στηρίζεται στο χωρίο του Ιώβ (38,7) που αναφέρει: "ότε εγεννήθησαν άστρα, ήνεσάν με φωνή μεγάλη πάντες οι άγγελοί μου". Ο τρόπος με τον οποίο ήλθαν στην ύπαρξη είναι εντελώς άγνωστος σε αντίθεση με τη δημιουργία του υλικού κόσμου.

2. Η φύση των αγγέλων: Αναμφισβήτητα οι άγγελοι είναι τα τελειότερα όντα της δημιουργίας, διότι η φύση τους είναι πνευματική. Καθόλου δεν συνδέονται με υλικό σώμα, όπως η φύση των ανθρώπων. Είναι καθαρά, δηλ. άυλα και ασώματα όντα, σύμφωνα με το χωρίον του Λουκ. 24,39 "πνεύμα σάρκα και οστέα ουκ έχει". Παρ' όλα αυτά δύνανται οι άγγελοι να προσλαμβάνουν ανθρώπινη μορφή και μάλιστα ανδρός νέου (νεανία). Η φύση τους, ως κτιστή, είναι κατά τον Ιωάννη Δαμασκηνό και "τρεπτή έχουσα εξουσίαν και μένειν και προκόπτειν εν τω αγαθώ και επί το χείρον τρέπεσθαι".

Οι άγγελοι είναι κατώτεροι των προσώπων της Αγίας Τριάδας και "σύνδουλοι" ημών των ανθρώπων (Αποκ. 19,10). Πάντες μετά τη δοκιμασία τους είναι κτίσματα ανώτερα από μας. Η υπεροχή όμως αυτή δεν είναι απόλυτη, γιατί και οι άνθρωποι θεούμενοι δια της πίστεως στο Χριστό μπορούν να φτάσουν στη μακαριότητα των αγγέλων. Οι δίκαιοι στον ουρανό, όπως αποκάλυψε ο Κύριος, θα ζουν όπως οι άγγελοι και θα είναι όμοιοι προς αυτούς. Η Εκκλησία έχει την πεποίθηση ότι η Παναγία υπέρκειται (υπερέχει) των ασωμάτων δυνάμεων χαρακτηρίζομενη ως "τιμιωτέρα των Χερουβίμ και ενδοξότερά ασυγκρίτως των Σεραφείμ".

3. Ο αριθμός των αγγέλων, όπως φαίνεται από πολλά

χωρία της Αγίας Γραφής είναι πάρα πολύ μεγάλος και μάλιστα και μετά την πτώση μέρους αυτών. Παραμένει όμως απροσδιόριστος. Η Εκκλησία παραδέχεται ότι οι άγγελοι μετά την πτώση μέρους αυτών είναι από τότε αμετάθετοι στο αγαθό. Διακρίνονται σε διάφορες τάξεις από τις οποίες κατονομάζονται οι αρχές, εξουσίες, δυνάμεις, κυριότητες, θρόνοι, άγγελοι και αρχάγγελοι. Ο απόστ. Παύλος αναφέρει πέντε χορούς αγγέλων. Ονομαστικά αναφέρει η Αγία Γραφή τους Αρχαγγέλους Μιχαήλ, Γαβριήλ και Ραφαήλ.

Οι άγγελοι δεν αποθνήσκουν, είναι αθάνατοι κατά χάριν, ως μέτοχοι της ουράνιας μακαριότητας. Δεν διακρίνονται σε φύλα, όντας υπεράνω της δύναται αναπαραγώγης γεννήσεως, του θανάτου και της διατροφής.

Η γνώση που έχουν οι άγγελοι για τα πράγματα και τα πρόσωπα δεν προσδιορίζεται. Είναι ασφαλώς γνώση ανώτερη εκείνης των ανθρώπων, αυτό δεν σημαίνει ότι γνωρίζουν τα πάντα. Η παγκόσμια ανήκει μόνο στο Θεό.

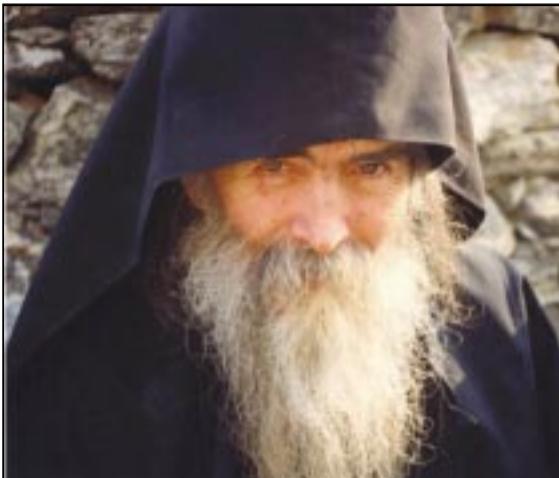
Οι άγγελοι, ως πεπερασμένα όντα, δεν είναι πανταχού παρόντες, αλλά ως πνευματικά όντα είναι ταχύτατα στις κινήσεις τους. Όταν βρίσκονται στον ουρανό, δε γίνεται να βρίσκονται και στη γη. Η πανταχού παρουσία και το απεριγραπτό είναι ιδιώματα μόνο του Θεού.

4. Το έργο των αγγέλων είναι διπλό, αναφέρεται αφενός στο Θεό και αφετέρου στον άνθρωπο. Πρώτο έργο τους είναι η δοξολογία του Θεού και η επιτελεση των εντολών Του. Οι άγγελοι διακονούν τον Κύριο στο απολυτρωτικό του έργο (Ευαγγελισμός, Γέννηση, Γεθομηνή, Ανάσταση, Ανάληψη). Μεταφέρουν τις εντολές και τα μηνύματα του Θεού στους ανθρώπους, τους προστατεύουν και συνοδεύουν τις ψυχές των δικαιών στο Θεό, κατά το θάνατό τους. Μεγάλοι Πατέρες (Μ. Βασί-

ας εξουσίας, την οποία φέρουν. Τα ενδύματά τους συνήθως είναι λευκά, που συμβολίζουν τη φυσική τους καθαρότητα και τέλεια αγνότητα.

Οι Αρχές, οι Αρχάγγελοι και οι άγγελοι εικονίζονται συνήθως με πολεμική στολή, χρυσή ζώνη κρατώντας ρομφαία.</p

Εκδήλωση εις μνήμην του
μακαριστού μοναχού Παναρέτου
Μακρυγιάννη του Φιλοθείτου

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων "Πρωτοκλήτεια 2013", από τον Σύλλογο Ιεροψαλτών Πατρών και Περιχώρων "Αγ. Ιωάννης ο Δαμασκηνός", έχει προγραμματισθεί εκδήλωση εις μνήμην του μακαριστού π. Παναρέτου Μακρυγιάννη του Φιλοθείτου, για την Κυριακή 17η Νοεμβρίου 2013 και ώρα 7.30μ.μ, στην αίθουσα της Διακιδείου Σχολής Λαού Πατρών.

Θα ομιλήσει ο Δικαίος της Ιεράς Βατοπαιδινής Κοινοβιακής Σκήτης Αποστόλου Ανδρέου και Μεγάλου Αντωνίου Καρεών Αγ. Όρους γέρων Εφραίμ, με θέμα: «Ο μακαριστός πατήρ Παναρέτος ο Φιλοθείτης, ως υπόδειγμα μοναχού και ψάλτου».

Το εν Πάτραις Παράρτημα της Πανελλήνιου Ενώσεως Θεολόγων, πριν από λίγες ημέρες πραγματοποίησε διήμερη προσκυνηματική εκδρομή στο Πήλιο και τον Βόλο.

Ξεχωριστή θέση κατέχουν όλα τα παραδοσιακά Πηλιορείτικα χωριά, κατάφυτα από δάση με πανύψηλες οξείς, βελανιδίες, πλατάνια, αγριοκαστανιές, δασικά πεύκη, καθώς και συστάδες υβριδογενούς ελάτης.

Το Πήλιο δεν έχει εποχή που να μην αποτελεί αφορμή για να παραδοθεί στη φυσική ομορφιά του. Ο Βόλος με την πλούσια ιστορία και κουλτούρα, διατηρεί μέχρι σήμερα τη χλιδή αλλοτινών καιρών. Είναι πολλά τα γραφικά στοιχεία της πόλης κι άλλες τόσες οι γεύσεις που παντρεύουν αυτό το μοναδικό φυσικό πλούτο του βουνού και της θάλασσας.

Καθοριστικό ρόλο εξαιρετικής σημασίας είναι οι ιδιαίτερες Μοναστικές κοινότητες στο Πήλιο που αποτελούν πνευματικές οάσεις στον σύγχρονο κόσμο. Το παράρτημα της Π.Ε.Θ. Πατρών επισκέφθηκε την **Ιερά Μονή Παναγίας Κάτω Ξενίας**. Δεσπόζουσα θέση στο Ιερό αυτό χώρο κατέχει η θαυματουργός εικόνα της Παναγίας Ξενίας, η οποία αποτελεί την Έφορο, την Προστάτιδα και καταφυγή όλων των πιστών. Η γηγεμόνη Νυμφοδώρα με πολύ αγάπη μας φιλοξένησε στην Ιερά Μονή, αφού προσκυνήσαμε τημία της Τιμίας Ζώνης της Υπεραγίας Θεοτόκου, όπου φυλάσσονται εκεί και λειψανα Αγίων.

Στη **Κυριακάτικη Θεία Λειτουργία** τελέσθηκε στο Μετόχι της Ιεράς Μονής Φιλοθέου του Αγίου Όρους στην Ι. Μ. Παναγίας της Οδηγητρίας. Η Ι. Μονή ιδρύθηκε το 1961 με την οσιοτάτη μακαριστή γερόντισσα **Μακρίνα**. Την πνευματική καθοδήγηση της Μονής ανέλαβε ο Γέροντας της Ιεράς Μονής Φιλοθέου π. **Εφραίμ**, ο οποίος σήμερα

της Ιεράς Μονής Φιλοθέου κατά την διάρκεια μοναστηριακού κεράσματος.

Ξεχωριστή ήταν και η παρουσία της Γερόντισσας **Θεοφανώ** όπου μέσα από την πνευματική καθοδήγησή της, ανθεί πνευματικά η Αδελφότητα της Ι. Μονής.

Πολλές οι ευλογίες και οι δωρεές της Χάρης του Θεού μέσα σ' αυτό το διήμερο. Ας ελπίσουμε και στο μέλλον να πραγματοποιούνται ανάλογες αποδράσεις εκκλησιαστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντας.

Το κείμενο έγραψε η πρόεδρος των Θεολόγων Πάτρας, κα Δήμητρα Κόρδα - Κωτσάκη.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ

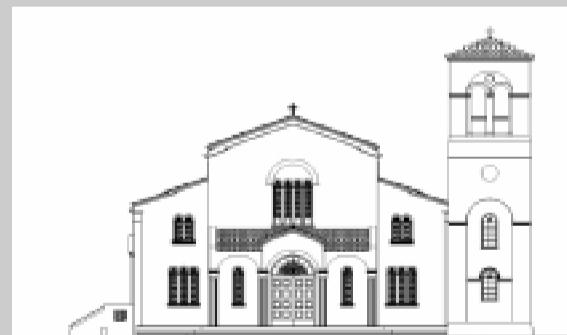
ΙΕΡΑ ΆΓΡΥΠΝΙΑ

Κάθε Παρασκευή βράδυ
και ώρα 9:00 μ.μ.-01:00 μ.μ.
στόν Παλαιό Ναό
τοῦ Αγ. Άνδρεου Πατρών,
θά τελείται Ιερά Άγρυπνία
έπι τοῦ τάφου τοῦ Αποστόλου
ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρών
κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ.

Σάς προσκαλούμε καί σᾶς
παρακαλούμε γιά τὴν συμμετοχή σας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
Σύλλογος Φίλων Ανεγέρσεως
Ιερού Ναού Αγίου Αλεξίου,
περιοχής Φιλοθέης Οβρυάς

ΑΝΔΑΚΟΙΝΩΣΗ

Με τις ευχές και τις ευλογίες του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρών κ.κ. Χρυσοστόμου, στην περιοχή Φιλοθέης Οβρυάς θα αναγερθεί περικαλλής Ιερός Ναός αφιερωμένος στον Άγιο Αλέξιο.

Για τον λόγο αυτό συνεστήθη Σύλλογος Φίλων Ανεγέρσεως του παραπάνω Ναού. Ο Σεβασμιώτατος, ορίσεις ως υπεύθυνο της ανεγέρσεως τον Πρεσβύτερο π. Παναγιώτη Θωμά (προϊστάμενο του Ιερού Ναού Αγίας Μαρίνης Πατρών).

Όσοι επιθυμούν και δύνανται, να ενισχύσουν υλικά το φιλόθεο αυτό έργο, ώστε να δοξάζεται και να υμνολογείται το όνομα του Πανάγαθου Θεού, μπορούν να καταθέτουν χρηματικό ποσό στον παρακάτω Τραπεζικό Λογαριασμό της Εθνικής Τραπέζης: 226/296201-25.

* ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΑ ΤΗΛ.: 2610.526675-
2610.521885

ΣΥΡΑΓΙΔΕΣ
Μηχανικές - Ξύλινες
Ακρυλικές - Τσέπης

Τύρι πυρετείς με ένα μόνο πτήσεωνηρό που να παραγγέλλετε
τη σφραγίδα της φρεγκοίσιας σας πιο καλύτερης ποιότητας.
Άτοξη ζύλινη ή ακρυλική σφραγίδας, αυτόματος μηχανικής σφραγίδας,
υπορευαμένης σε όλα τα μεγέθη, μηχανικής σφραγίδας τούπης,
σε δύος γραμμές αποτεί το κείμενο.

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΑΥΘΗΜΕΡΟΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΣΑΣ*
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ: 6946 151077

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΗΣ
ΠΑΤΡΩΝ

ΔΩΡΕΑΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Για μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίου:
Μαθηματικά και Φιλολογικά

Για μαθητές και μαθήτριες Λυκείου:
Μαθηματικά και Φυσική

Περισσότερες πληροφορίες:
π. Παναγιώτης Θωμάς, τηλ.: 6932371500

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΠΑΤΡΩΝ

* Κάθε Κυριακή πρωί από 7.00 έως 10.00 π.μ. τελείται Όρθρος - Θεία Λειτουργία
* Κάθε Δευτέρα απόγευμα 19.00 έως 20.00 τελείται Ιερά Παράκλησις προς τον Άγιο Μεγαλομάρτυρα Ευφραίμ.

* Κάθε Τετάρτη από 19.00 έως 20.00 τελείται
Ιερά Παράκλησις προς την Παναγία την Ιεροσολυμίτισσα

* Όλες τις Μεγάλες εορτές τελούνται οι Ιερές Ακολουθίες υπό του π. Γαβριήλ Χριστόπουλου

Το θέμα δεν είναι άγνωστον. Απεναντίας το πρόβλημα της πολιτικής παιδείας και της ηθικής κατά τα σημερινά αδιέξοδα της ποικίλης κρίσεως (πενία, ανεργία, ανασφάλεια, αβεβαιότης, αυτοκτονίες και μάλιστα νέων ανθρώπων κλπ) τυχάνει οξύ και δυσχέρες.

Λέγοντες πολιτικήν εννοούμεν, όπως και άλλοτε έχομεν αναπτύξει, την τέχνην διακυβερνήσεως, εννοούμεν την ικανότητα, που κέκτηνται κάποιοι άνθρωποι, ένας ή πολλοί, να διοικούν μίαν χώραν, ένα σύνολον ανθρώπων. Ωστόσον η πολιτική δεν είναι μόνον τέχνη του διοικείν, αλλά και επιστήμη σύμφωνα με τον μέγα διδάσκαλον της πολιτικής, τον Σταγειρίτην σοφόν Αριστοτέλη (388-323 π.Χ.). Ο ίδιος θεωρεί την Πολιτική ως επιστήμην, «σκοπούμενή τα καλά και τα δίκαια». Και είναι επιστήμη της πολιτικής, καθ' όσον ο πολιτικός που θα αναλάβη να ηγηθή ενός λαού, ενός συνόλου προσώπων εν πάσῃ περιπτώσει, οφείλει να γνωρίζει ιστορικά, κοινωνιολογικά, οικονομικά, γεωγραφικά, νομικά, ψυχολογικά και παντοία άλλα θέματα και προβλήματα.

Προκειμένου να επιτελέσῃ την αποστολήν του ένας πολιτικός χρειάζεται να εμφορείται από πνεύμα αγάπης προς τον πολίτην, να είναι φορεύς και μεταδότης παιδείας προς τα υπ' αυτού κυβερνώμενα μέλη της κοινωνίας. Και διατί καθίσταται αναγκαία η επιστήμανσις αυτή; Διότι είς τα σημερινά πολιτικά δρώμενα εξ εγκύρων κύκλων και πηγών επισημαίνονται πολλά τα δυσάρεστα και αλόγιστα.

Τα τελευταία χρόνια το θρησκευτικόν συναίσθημα, η φιλοπατρία, η έννοια του χρέους, αυτή η απαραίτητη ισορροπία χρεών και δικαιωμάτων έχουν διαταραχθή. Η ελευθερία και η ισότητα, ως νοήματα και πράξεις έχασαν την ουσιαστικήν των σημασίαν. Αυτό το νόημα και η πρακτική του πολιτισμού και του πολιτικού βίου έχουν αλλοιωθή και εξ αιτίας του φαινομένου αυτού επήλθε η παντοία κρίσις. Η κοινωνία μας τελούσαν χωρίς πολιτικήν παιδείαν με ευθύνην και υπαιτιότητι κατ' εξοχήν του πολιτικού συστήματος και των Μ.Μ.Ε. ωθήθη και ωθείται προς τον καταναλωτισμόν, τον «**αμφοραλισμόν**» και τον «**ανιδανισμόν**».

Άλλοι διανοούμενοι και έγκριτοι επιστήμονες διαπιστώνουν ότι εμμέσως και ασφαλώς κάποιοι Έλληνες και ξένοι, αποχώρια μας οδηγούν εις μίαν «ελίτ» πλουσίων από την μίαν πλευράν και από την άλλην πλευράν εις ένα πέλαγος πτωχείας και εξαρτήσεως απογοητευτικής διά τα εκατομμύρια δηλ. συμπολιτών μας. Και βεβαίως δεν διαφωνεί κανείς ως προς αυτό. Διότι πώς ημπορεί να νοηθούν τα όσα συμβαίνουν;

Μειώσεις μισθών και συντάξεων κάτω από τα όρια της φτώχειας, αύξησις της ανεργίας, επαχθής φορολογία ακινήτων, χαράτσια, κλείσιμο επιχειρήσεων, ανυποστήρικτη η πολυτεκνία, εγκαταλείψις της οικογένειας, η μελετωμένη κατάργησης της Κυριακάτικης αργίας και πλεύστα αλλά.

Να παραβλέψη κανείς που έχει φθάσει η εγκληματικότης και η παραβατικότης νέων ανθρώπων; Δεν γίνεται. Και όλα τα προβλήματα αντανακλώνται εις αυτά προβλήματα του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Τα όργανα, ερωτάται, του πολιτικού συστήματος, τα κόμματα, λοιποί πολιτικοί και μη οργανισμοί τί οφείλουν να πράξουν; Το αντιλαμβάνονται οι πάντες ασφαλώς. Δεν επιτρέπεται να εμφανίζωνται ως μηχανισμοί κατακτήσεως της εξουσίας μόνον – θεμιτού τούτο – αλλά να λειτουργούν ως παράγοντες πολιτικής αγωγής και ηθικής καθοδηγίας του Λαού. «**Επομένων παρατηρεί σημαντικός αρθρογράφος, χρειάζεται πολιτική παιδεία, που προάγει την κρητική σκέψη. Απαραίτητη**

προϋπόθεση για μία τέτοια εξέλιξη αποτελεί η πολιτική διαπαιδαγώγηση των μαθητών και αυριανών πολιτών. Η πολιτική παιδεία αναδεικνύεται το ασφαλέστερο όχημα προς το μέλλον, διότι συμπεριλαμβάνει την ηθική, αξιακή, πολιτική διάπλαση του ανθρωπίνου χαρακτήρα, από τον οποίο θα γεννηθεί ο δημοκρατικός πολίτης, ο ευσυνείδητος άνθρωπος, η προσωπικότητα που με το ήθος, την ανθρωπιά και τις αξίες θα διασφαλίσει την αρμονία, την ισορροπία, το μέτρο και την πραγματική πρόοδο» (Λέων Β. Κατσίρας: «Η πολιτική παιδεία ως μοχλός ανάπτυξης και ηθικής διαπαιδαγώγησης των πολιτών στη σημερινή παγκόσμια κρίση», περιοδ. «ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ

στατο λόγο ότι άνθρωποι με ιδανικά δεν αναμειγνύονται στην Πολιτική».

Αυτό ζώμεν κατά τας ημέρας μας και ως εκ τούτου εξηγείται η έντασης της ποικίλης αναταραχής και κρίσεως, αυτή η παράνοια των καιρών μας.

Ο Α. Καρύ θεωρεί διά τον άνθρωπον ως στήριγμα: «Το μόνο, λέγει, που απομένει είναι η προστήλωση σε ένα ιδανικό, ικανό να διαφυλάξει μέσα στον κόσμο υψηλότερες ηθικές και πνευματικές αξίες...» (βλ. «Ο επαναστατημένος άνθρωπος» μετ. Τζ. Τσακίρη, εκδ. Μπακουμάνη, Αθήνα 1971, σ. 12).

Συνεπώς πάλι καταλήγει κανείς να υποστηρίξει και ευλόγως, ότι βάσις του συνδέσμου Πολιτικής και Ηθικής είναι η Παιδεία, η θεραπεία και η καλλιέργεια της οποίας αποτελεί χρέος μιας Δημοκρατικής Πολιτείας. Βεβαίως ως βασικού φορείς της Παιδείας λογίζονται η οικογένεια και το Σχολείον, αλλά ακολουθούν η Εκκλησία, ο Τύπος, η Τέχνη, τα βιβλία, η Τηλοφί-

α, το διαδίκτυο κλπ). Οι Πολιτικοί άρχοντες υποτίθεται ότι με τους σωστούς νόμους προάγουν την παιδείαν, που θα είναι συνάμα και αρετή κατά την αρχαίαν και την Ορθόδοξην Χριστιανικήν αντίληψην των όρων. Κατ' ακολουθίαν το αυτό δεν επιβάλλεται να συμβαίνει και εις την Πολιτικήν; Η πολιτική Παιδεία δεν είναι τμήμα της Ηθικής. Επομένως και η Ηθική, κοινωνική και απομική, συνιστά τμήμα της Πολιτικής. Και αυτό είναι το ζητούμενον.

Θα ερωτήση κανείς: *Tautίζονται λοιπόν η Ηθική και η Πολιτική;*

Και φυσικά πρέπει εξ ορισμού να ταυτίζονται ή να συνυπάρχουν. Ο προαναφερθείς αρθρογράφος τονίζει: «Αυτή η μη ταύτιση επιταχύνει και μεγαλώνει την παρακμή του πολιτικού συστήματος. Η πολιτική αρετή αποτελεί το ζητούμενον για αιώνες. Με μια πρώτη ματιά δείχνουν ότι δεν τέμνονται. Ο άνθρωπος που αδιαφορεί για την Ηθική μπορεί να διαπράξει τα χειρότερα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας (Χίτλερ, Μουσολίνι...) Αυτοί όλοι θεωρούσαν τους καλούς, δεν επίστευαν ότι έκαναν κακό» (Λ. Κατσίρας, ενθ' ανωτ. Σελ. 13).

Τι συνέβη αλήθεια με εκείνους, που εθεωρήθησαν και υπήρξαν εγκληματίαι της ανθρωπότητας; Απλούστατα, θα παρατηρήση κανείς, κάποια έμμονα πιστεύων την εθεωρήσαν και τα ετοποθέτησαν υπεράνω νόμων ηθικών, κοινωνικών αξιών και αρχών. Ο σωστός ηγήτωρ οφείλει να προσέχῃ και να εμπνέει τους πολίτες με αρχάς, που να έχουν το κύρος καθολικού νόμου και γενικής αποδοχής και αξίας. Η πολιτική οφείλει επίσης να εφαρμόζῃ την Καντιανήν αυτήν τακτικήν και να αποδίδῃ ταγούς και ηγέτας ως παιδαγωγούς του Λαού. Ως παιδαγωγοί των πολιτών κατά την αρχαίαν εποχήν ήσαν ο ποιητής, ο πεζογράφος, ο μουσικός, ο φιλόσοφος, και κυρίως ο πολιτικός. Ο Πλάτων (427-347 π.Χ.) επικρίνει ως γνωστόν, τους μεγάλους πολιτικούς των Αθηνών, ήτοι τον Θεοφίστοκλή, τον Κίμωνα, τον Μιλιτάδη, τον Περικλή, καθ' όσον επετέλεσαν μεν σπουδαία έργα (στόλον, κτίρια, τείχη κλπ) δεν διέπλασαν όμως εναρέτους πολίτες, δεν εξήσκησαν δηλ. «**παιδεύουσαν και μορφώνουσαν πολιτικήν**».

Μέσα λοιπόν εις την σοβιούσαν κρίσιν αξιών και θεσμών και ενώπιον των δυσεπιλύτων προβλημάτων ποίος εχέφωρν ή απλός πολίτης δεν κατανοεί την ανάγκην Πολιτικής Παιδείας και ηθικής αγωγής; Το παρελθόν Ελληνικόν και Χριστιανικόν, υποδεικνύει την οδόν δια το παρόν και το μέλλον του τόπου μας.

Α' ΜΕΡΟΣ - ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

Του Δημητρίου Ν.
Παπαδανασόπουλου
Φιλολόγου - τ. Λυκειάρχου

ΠΑΙΔΕΙΑ, τεύχ. 62-63 Ιουλ. –Δεκ. 2012, σελ. 14).

Όλοι πειθόμεθα ότι το πρώτον χρέος της Πολιτείας συνίσταται εις το να διαπλάση χρηστούς πολίτες, να ζητήτη την συνδρομήν και των πνευματικών ανθρώπων και κυρίως της Εκκλησίας, ώστε να παρέχη εις το σημερινόν μαθητικόν δυναμικόν, άρα και εις τους πολίτες της αύριον πλήρη πολιτικήν παιδείαν.

Τούτο σημαίνει την επιδίωξην δημιουργίας νοήματος ζωής, σημαίνει την επιζήτησην παγίωσεως εις τους νέους των ηθικών διαχρονικών αξιών και ιδανικών. Υποθέτουμεν ότι η Πολιτική θέτει ως θεμελιώδη στόχον την επίτευξην της ευημερίας των πολιτών μέσω των αξιών της ηθικής και του δικαιού.

Θα ερωτήση κανείς: *Προσεγγίζονται τα νοήματα και οι όροι Πολιτικής και Ηθικής; Συναρτώνται οι όροι αυτοί με την Παιδείαν και την Αρετήν;*

Πρ

ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ ΜΕ ΑΓΙΑΣΜΟ ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΚΙΔΕΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ ΛΑΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Σκέψεις στην Παραβολή του πλουσίου & του Λαζάρου

Η Διακίδειος Σχολή Λαού Πατρών, ξεκίνησε τις εργασίες της το περασμένο Σάββατο 2 Νοεμβρίου 2013 για την περίοδο 2013 - 2014, με Αγιασμό που επέλεσε ο πρώτος ομιλητής της περιόδου π. Αμβρόσιος Γκουρβέλος, Ιεροκήρυκας και προϊστάμενος του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού της Ευαγγελιστρίας.

Από την Ακολουθία του Αγιασμού

Μετά την τέλεση του Αγιασμού, στο βήμα ανήλθε ο πρόεδρος της Διακίδειου Σχολής κ. Ιωάννης Αθανασόπουλος (Θεολόγος - Φιλόλογος, συντονιστής των Αρσακείων Σχολείων Πατρών), ο οποίος αναφέρθηκε στον ίδρυτη της Διακίδειου αείμνηστο Ι. Διακίδη, καθώς, και στις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η αίθουσα για τη συνέχιση των εργασιών της.

Κατόπιν, ο κ. Αθανασόπουλος παρουσίασε στους παρευρισκομένους τον εκλεκτό ομιλητή π. Αμβρόσιο, τον οποίο χαρακτήρισε ιεροπρεπή, παραδοσιακό κληρικό και άρτια θεολογικά καταρτισμένο.

Σήμερα ο «Εκκλησιολόγος» παρουσιάζει αποσπάσματα από την εμπνευσμένη ομιλία του ομιλητού π. Αμβρόσιου.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ π. ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ ΓΚΟΥΡΒΕΛΟΥ

...Την παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου διασώζει ο Ευαγγελιστής Λουκάς. Ιατρός ο ίδιος, ζωγράφος με πνευματικές ανησυχίες, ο Λουκάς έγινε συνοδοιπόρος και συναντιλήπτορας των Αγίων Αποστόλων και έφθασε μέχρι και τα δικά μας χώματα. Ο Λουκάς είχε βαθείες κοινωνικές ευαισθησίες, τις οποίες ικανοποίησε η διδασκαλία του Χριστού και η ένταξή του στην Εκκλησία και τις οποίες εκφράζουν πολύ παραστατικά το Ευαγγέλιο, το οποίο συνέγραψε. Η παραβολή που εξετάζουμε βρίσκεται στο κέντρο των σχετικών διδαχών του Ιησού περί καλής και κακής χρήσης των επιγειών αγαθών...

...Η παραβολή αυτή έχει ιδιάτερο ενδιαφέρον, διότι δεν ομιλεί απλώς για τις ολέθρεις και τραγικές συνέπειες της κακής χρήσης του πλούτου, αλλά μας δίδει απαντήσεις στο μεγάλο ερώτημα της μετά θάνατον ζωής. Όμως θα εστιάσουμε σήμερα στα δύο πρόσωπα που παρουσιάζει ο Κύριος. Στον πλούτο και στον Λαζάρο. Πως ζήσαν, γιατί ο ένας σώθηκε και ο άλλος κολάστηκε. Και αυτά θα μας δώσουν αφορμή, να θίξουμε το θέμα των υλικών αγαθών, της υπομονής και της αγάπης αλλά και της μετά θάνατον ζωής.

Ο ΠΛΟΥΤΟΣ

«Άνθρωπος δε τις ην πλούσιος, και ενεδιδύσκετο πορφύραν και βύσσον ευφραινόμενος καθ· ημέραν λαμπρώς». Έται σκιαγραφεί τον πλούσιο ο Κύριος. Καί σκόπιμα αποσιώπηται το όνομά του. Μη δίδοντας όνομα στον πλούτο ο Χριστός του αφαιρεί την πραγματική ύπαρξη του προσώπου σε σχέση με το Θεό και τον συνάνθρωπο του, διότι η ύπαρξη του περιορίζεται στα πολυτελή ενδύματα και τις καθημερινές διασκεδάσεις». Ο άνθρωπος είναι πρόσωπο, όσο υπάρχει σε κοινωνία αγάπης με το Θεό και τους συνανθρώπους του. Η ανωνυμία λοιπόν του πλουσίου υποδηλώνει την απαρέσκεια του Κύριου για τον άπλαγχο πλούτο αλλά και για καθένα που επιδεικνύει την ίδια σκληρή και αθερόφια συμπεριφορά. Γιά τους ανόμους, εξάλλου, λέει ο Θεός: «ου μη μητσώ των ονομάτων αυτών δάχειλέων μου» (Ψαλμ. 15,4). Γι' αυτό ο Ιησούς περιορίζεται να πεί «άνθρωπος δε τις ην πλούσιος».

Τα πολυτελή ενδύματα του πλουσίου φανερώνουν το μέγεθος του πλούτου του αλλά και την κενοδοξία και επιδειξιομανία του. Ενεδιδύσκετο πορφύραν και βύσσον. «Πορφύρα» λέγεται το θαλάσσιο κοχύλι του οποίου ο χυμός χρησιμοποιήθηκε στην αρχαιότητα για την βαφή υφασμάτων σε κόκκινο χρώμα. Στην συνέχεια, ονομάστηκε έτσι

και το ύφασμα, κυρίως το μάλλινο, που ήταν βαμμένο με την βαφή αυτή και οι χιτώνες που κατασκευάζονταν από αυτό το ύφασμα. Το πιο φημισμένο κέντρο παραγωγής πορφύρας ήταν η Τύρος της Φοινίκης. Τις πορφύρες φορούσαν ως εξωτερικό ένδυμα συνήθως μόνο οι βασιλείς και οι άρχοντες, διότι ήταν πανάκριβες. «Βύσσος» ήταν ένα ειδός λιναριού που καλλιεργούνταν στην Αίγυπτο. Ετσι ονομαζόταν, επίσης, το λεπτό, απαλό και πανάκριβο λινό ύφασμα που κατασκευάζοταν από τον βύσσο. Είχε χρώμα υποκίτρινο και το χρησιμοποιούσαν ως εσωτερικό ένδυμα οι βασιλείς και οι πλούσιοι.

Η έκφραση «ευφραινόμενος καθ· ημέραν λαμπρώς» απεικονίζει την μεγαλοπρέπεια και την λαμπτότητα των συμποσίων, που καθημερινά απολάμβανε ο πλούτος. Φαίνεται ότι ο άνθρωπος αυτός μαζί με τα πλούτη είχε και καλή υγεία, ώστε να μπορεί να απολαμβάνει την τρυφηλή ζωή. Κανένα πρόβλημα ή δυσκολία δεν ανέκοπτε την απόλαυσή του. Οι ημέρες του του κυλούσαν ανέμελα και, κατά την κοινή γνώμη του κόδουμο, ευτυχισμένα. Αυτό όμως που τελείωσε του διέφυγε ήταν η ανάγκη να φροντίσει και για την ψυχή του. «Ενώ, δηλαδή, καλούταξε την δούλη, την σάρκα του, αφήνει να λυμοκονεί η αρχότυπα ψυχή του», παρατηρεί ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος....

...Η καταναλωτική, ευδαιμονιστική και τώρα και μάλλον ες αει εποχή μας, η πολιτισμένη κοινωνία μας δυστυχώς είχε και έχει ως ίνδαλμα, ως το μοντέλο ζωής τον πλούτο της Παραβολής και τώρα δρέπουμε κάποιους από τους πικρούς καρπούς του. Αν δεν υπάρχει μετάνοια συλλογική και προσωπική, πολλά θα πάθουμε ακόμη και κυρίως κινδυνεύουμε να χάσουμε την αιώνια μακαριότητα. Η ευαγγελική αυτή περιοπή μας υπενθυμίζει, ότι το κριτήριο σωτηρίας ή καταδίκης των δύο πρωταγωνιστών, δεν είναι ο πλούτος αλλά η αγάπη. Ο τίμος πλούτος είναι μια ευλογία του Θεού, η οποία όμως για να αποβιη σωτήρια, πρέπει να διανέμεται. Όσο μοιράζεσαι τα αιθαλά που ο Θεός σού δίνει, τόσο αυτά αιξάνονται και ταυτόχρονα γίνονται τα εισιτήρια του Παραδείσου. Το πρόβλημα εδώ ήταν ο υπεροπτικός πλούτος, η σκληροκαρδία του πλουσίου εκείνου ανθρώπου. Εξάλλου δεν επανείται ο κατ' ανάγκη φτωχός, αλλά θαυμάζεται εκείνος που έχει εσωτερική μετριοφροσύνη. Υπάρχουν πολλοί φτωχοί, οι οποίοι όμως είναι εξίσου σκληροί και ασεβείς με κάποιους πλουσίους. Καί αλιμόνο σήμερα με την οικονομική κρίση πολλοί μοιράζουμε σε αυτούς. Ο Λαζάρος σώθηκε για την υπομονή και την πίστη του.

Πλανάται όμως ένα ερώτημα. Γιατί ο άνθρωπος επιθυμεί, και όταν μπορεί επιλέγει τον δρόμο του πλουσίου; Σημειώνεται ο Άγιος Νικόλαος Επίσκοπος Αχρίδος: «Ο πλούτος είναι πράγματι ένας ήρωας, (το λείει ειρωνικώς) αλλά ο ηρωισμός του είναι τραγικός. Γνωρίζει ότι τον απειλεί το μηδέν και το χάος και ζητάει ν' αποφύγει την απειλή με τη λήθη που του προσφέρει η συνεχής κατανάλωση υλικών αγαθών. Η λήθη αποτελεί φυγή μπροστά στην αλήθεια η οποία του φαίνεται τραγική. Μια φευδής προϋπόθεση αποτελεί το έδαφος για την απωλεία της ζωής που του φαντάζει αληθινή. Η συνειδητοποίηση του επερχόμενου τέλους εκμηδενίζει τη ζωή, όταν δεν υπάρχει στη ζωή ελπίδα. Αυτό το γνωρίζει καλά ο πλούτος της παραβολής και επειδή δεν έχει ελπίδα θέλει με κάθε τρόπο να αγνοεί το τέλος του. Η χωρίς επίδια ζωή απεχθάνεται τη μνεία του τέλους με το μηδέν. Ο άνθρωπος αυτός ζει σαν να μην τελεώνει ποτέ η ζωή του. Η τρομερή υπόθεση της ανυπαρξίας, που φαίνεται να έρχεται απωθείται από τον πλούτο στα σκοτεινά υπόγεια του υποσυνεδήτου του, επειδή δεν έχει ελπίδα.... Ήταν ανεβασμένος στην κορυφή των ψευδαισθήσεων του γι' αυτό και η πτώση του έκανε πάταγο».

Ο κ. Αθανασόπουλος

Αρκετοί συμπολίτες μας παρευρέθησαν στην πρώτη εκδήλωση της Διακίδειου

μιον.

Ο ΛΑΖΑΡΟΣ

Ας δούμε τώρα και τον Λαζάρο. «Πτωχός δε τις ην ονόματι Λαζάρος, ος εβέβλητο προς τον πυλώνα αυτού ήλκωμένος». Σε αντίθεση προς τον ανώνυμο πλούτο του φτωχός αναφέρεται «ονομαστί», πράγμα μοναδικό για παραβολή. Είναι α-

στον Θεότης παραβολής αυτό το όνομα για τρεις λόγους: Πρώτον για να δειξει ότι οι ταπεινοί φτωχοί της γης στηρίζονται στον Θεό. Δεύτερον διότι Λάζαρος ονομαζόταν και ο φίλος του Κυρίου, ο αδελφός της Μάρθας και της Μαρίας (βλ. Ιω 11,1-2), τον οποίο θα έβλεπαν αναστημένοι οι φαρισαίοι, χωρίς, ωτόσο, να πιστέψουν στον Χριστό που τον ανέτισκε. Ο Κύριος χρησιμοποιεί το όνομα αυτό ως προφητεία για την μέλλουσα απιστία τους. Καί τρίτον διότι το όνομα αυτό είναι το ίδιο με εκείνο του δούλου του Αβραάμ Ελεύζερ, ο οποίος κατόπιν εντολής του κυρίου του, είχε ως κύριο έργο να ανακαλύπτει τους ήλκωμένους οι οποίοι θα έπεισαν την πλευρά του φτωχού Λάζαρου για την απογέννωση της ζωής του. Οι ηλκώμενοι διότι ήταν βοηθός μου». Ο Ιησούς δίνει στον

Ο π. Αμβρόσιος στη Διακίδειο Σχολή Λαού

λέει ο Κύριος στην παραβολή ότι πέθανε και Άγγελοι τον παρέλαβαν. Τον δίκαιο ανέρωπο τον παραλαμβάνουν οι Άγγελοι και τον οδηγούν ασφαλώς, λόγω των τελωνείων δηλαδή των δαιμόνων, στον Ουρανό. Διότι ο δίκαιος ως γνήσια ταπεινός, δεν θεωρεί τον εαυτό του άξιο του Παραδείσου, ώστε να πάει μόνος του. Για αυτό τον παραλαμβάνουν Άγγελοι. Αντίθετα οι κολασμένοι πάνε μόνοι τους, εθελοντικώς, στην κόλαση. Ο πλούσιος απέθανε και ετάφη. Γράφει σχετικά ο Άγιος Αστέριος Αμασέιας: «Με κανένα καταλληλότερον τρόπον δεν θα μητορούσες η Γραφή να περιγράψει, και μάλιστα μονοελκτικά, την άδοξο κατάληξη του πλουσίου. Διότι όταν ο αμαρτωλός αποθνήσκει, όντως θάπτεται, επειδή είναι χροκός κατά το σώμα, γήνιος δε και κατά την ψυχήν, αφού με την συμπάθεια προς την σάρκα, έχει υποβιβάσει την φυσικήν υπεροχή της ψυχής προς τα υλικά, και δεν αφήνει καμμίαν αγαθήν ανάμνηση της ζωής του, αλλά καλύπτεται από άδοξο λήθη, και έχει το ίδιο τέλος με τα βοσκήματα. Διότι όπως ο τάφος δέχεται το σώμα, έτσι και ο άδης την ψυχή: δύο σκοτεινά δεσμωτήρια που μοιράζονται του πονηρού ζώου την τιμωρίαν».

Όμως η περιγραφή της μετά θάνατον ζωής των δύο πρωταγωνιστών της Ευαγγελικής δημήσεως, του πλουσίου και του Λαζάρου, μας δίνει αφορμή και για δύο τελευταία θέματα.

Πρώτον. Ο Κύριος μας διδάσκει ότι η ζωή δεν σταματά στον σωματικό θάνατο, αλλά αντίθετα συνεχίζει, αναλόγως την σχέσης με τον Δημιουργό της Θεό. Εισέρχεται στην μέση κατάσταση των ψυχών προσδοκώντας την ανάσταση των νεκρών σωμάτων. Αυτό σημαίνει «προσδοκών ανάστασην νεκρών». Καί αυτό διότι η αθανασία του όλου ανθρώπου ψυχής και σώματος είναι χάρισμα του Θεού και τα χαρίσματα του Θεού είναι αμεταμελήτα. Η αθανασία μας είναι δύρο του Δημιουργού Θεού, δηλαδή είμαστε κατά χάριν δική Του, αθανάτοι. Ο θάνατος του σώματος, ο χωρισμός της ψυχής από το σώμα, δεν είναι δημιούργημα του Θεού αλλά συνέπεια της αμαρτίας. Η αμαρτία είναι χωρισμός από το Θεό, που είναι η πηγή της ζωής και της χαράς. Καί ο, τι δεν έχει ζωή πεθαίνει. Μετά την πτώση του ανθρώπου ο Θεός αφήνει στον άνθρωπο το δύρο της αινιότητος της ψυχής αλλά αφαιρεί για ένα χρονικό διάστημα την αθανασία του σώματος παραχωρώντας τον θάνατο, για το καλό μας και πάλι. Ποιο είναι το καλό αυτό; «Ίνα μη το κακόν αθανάτον γένηται» δηλαδή μέσα από το θάνατο του σώματος να διακόπτεται, να σταματάει η παρούσα ζωή, που χαρακτηρίζεται από την ποικίλη αμαρτία, τις θλίψεις, τον πόνο, την αρρώστια, την αδικία. Το χρονικό αυτό διάστημα έκεινά με το θάνατο μας και τελεύται στην Β' Παρουσία, διότι ο Θεός θα αναστήσει τα σώματά μας σε τέλεια και άφθαρτη μορφή, οπότε ο άνθρωπος πλέον ολόκληρος, ενοποιημένος, θα ζήσει είτε τον Θεό ως φως και χαρά - αυτό είναι ο Παράδεισος ή τον Θεό ως πυρ άσβεστον και λύπη απαράκλητος - αυτό είναι η κόλαση. Τα βασανιστήρια της Κολάσεως όπως και η χαρά του Παραδείσου αφορούν τον όλο άνθρωπο, δεν είναι απλώς τάψεις συνειδήσεως. Γράφει χαρακτηριστικά ο Άγιος Ισαάκ ο Σύρος: «Οι κολαζόμενοι εις την γένεναν διά της μάστιγος της αγάπης του Θεού τιμωρούνται... ἀπόπον είναι το νομίζει τις ότι οι αμαρτωλοί εις την κόλασιν στερούνται την αγάπην του Θεού. Διότι η αγάπη του Θεού... δίδεται κοινώς εις πάντας, ενεργεί όμως διά της δυνάμεως της φύσεως αυτής κατά δύο τρόπους, τους μεν αμαρτωλούς κολάζη, τους δε δικαίους ευφράνει». Δηλαδή άλλοι προσλαμβάνουν το Θεό ως φως και άλλοι ως φωτιά. Ένας πατέρας της Εκκλησίας, ο Θεοφύλακτος Βουλγαρίας θέλοντας να περιγράψει τις καταστάσεις του Παραδείσου και της Κολάσεως, δίνει το παράδειγμα του κεριού και του πηλού, τα οποία εκτιθέμενα στον ήλιο, το μεν κερί μαλακώνει, ο δε πηλός σκληραίνει. Το χρονικό αυτό διάστημα που ζούν μόνο οι ψυχές μας ονομάζεται μέση κατάσταση των ψυχών. Με το θάνατο μας οι ψυχές περνούν την μεροκή Κρίση και προγεύονται των όσων θα ζήσουν μετά την Τελική Κρίση. Κριτήριο είναι η εφαρμογή των εντολών του Θεού, η μίμηση της ζωής του Θεανθρώπου Χριστού. Καί επειδή κανείς μας δεν μπορεί να πει ότι εφάρμοσε το Ευαγγέλιο, ότι έμοιασε του Χριστού, κανόνας σωτηρίας μας θα είναι ο βαθμός της μετανοίας μας. Όπως βλέπουμε στην παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου οι ψυχές στην μέση κατάσταση έχουν πλήρη αυτοσυνειδήσια.

Στην εποχή μας αλλά και πάντοτε κυκλοφορεί ένα μεγάλο ψέμα του διαβόλου. Καί αυτό είναι, ότι θέλει να μας πείσει, ότι οι άνθρωποι θα καταλήξουν στην ανυπαρξία. Μας υποβάλλει στην ολέθρια σκέψη, ότι ο άνθρωπος ας κάνει ότι θέλει, ας φάει, ας σκοτώσει, ας πιει, ας ασωτέψει, ας κλέψει, ας ευεργετήσει έστω, όταν πεθάνει, θα γίνει ατρός, θα επανέθεται στο μηδέν, θα χαθεί στην ανυπαρξία. Καί όλα αυτά διαδίδονται μέσα από αιρετικούς και αθέους συγγραφείς και διανοούμενους. Έτσι πολλοί συνάθρωποι μας έχουν δηλητηριαστεί και ενώ κατά βάθος πιστεύουν, ότι ο άνθρωπος με το θάνατο χάνεται. Ακούμε συχνά να λένε «έχασα τον άνθρωπο μου, δε θα τον ξαναδώ ποτέ» ή «που ξέρουμε τι γίνεται μετά από εδώ; Μήτως ήρθε κανείς από τον άλλο κόσμο, να μας πει;» Άλλοι πάλι πιστεύουν στην μεταβίωση ή γνωστή ως μετενσάρκωση, η οποία συνεπάγεται άρνηση της μοναδικότητας του ανθρώπινου προσώπου. Δεν είσαι εσύ, π.χ. ο Γιάννης, ο Γιώργος, η Μαρία κ.λ.π. αλλά σήμερα είσαι άνθρωπος, στην επόμενη ζωή κάτι αλλό, ίσως ζώο ή φυτό, και τελικώς χάνεσαι ως ύπαρξη, ως πρόσωπο σαν την σταγόνα στον ακεανό, στην απρόσωπη «θεία» πραγματικότητα των ανατολικών θρησκειών. Όμως ο άνθρωπος διψάει και ποθεί την δική του προσωπική συνέχεια της ύπαρξής του. Θέλει ο ίδιος να

ζήσει. Να μην χαθεί αλλά να ζήσει αιώνια. Θέλει να συναντήσει και πάλι αυτούς που αγαπάει, διότι δεν θέλει να χαθεί η αγάπη. Η σημερινή παραβολή μας ομολεύει ξεκάθαρα για την μετά θάνατο πραγματικότητα και ζωή που μας περιμένει, αποκλείοντας ταυτόχρονα τις απάνθρωπες, τις χωρίς αγάπη και τελικώς απαξιωτικές για το ανθρώπινο πρόσωπο μετενσάρκωσεις.

Μιά πρόσφατη έρευνα που έγινε στους βαπτισμένους Ορθοδόξους Έλληνες μας αποκαλύπτει, ότι μεγάλο ποσοστό πιστεύει στην μετενσάρκωση. Άλλη η πνευματική διάθρωση έχει διεισδύσει παντού. Βρέθηκα σ' ένα χωρό της Επαρχίας μας σε μια κεδεία ευσεβούς προσώπου. Μίλησα για την πορεία του ανθρώπου μετά θάνατον και την ανάσταση μας. Παρατήρησα ότι ένας κύριος με το παιδί του γελούσαν ειρωνικά. Μετά την ταφή με πλησίασαν και μου είπαν «κρίμα, είστε νέος και μορφωμένος ανθρωπός και λέτε τέτοια αφελή πράγματα» «Ποιά;» τους ερωτώ. «Τα περι αναστάσεως των σωμάτων», μου είπαν. Ήταν νεοειδωλολάτρες και αρνούνταν την ανάσταση και αθανασία των σωμάτων. Τους ερώτησα σε ποιά φιλοσοφική σχολή της αρχαίωτης ανήκουν, προκειμένου να έχουμε κοινό έδαφος συζητήσεως. Ήταν μπερδεμένοι, δεν ήξεραν να απαντήσουν. Το γενονός αυτό δεν είναι δυστυχώς μεμνωμένο και οφέλεται στο ότι είμαστε ακατήχητοι. Άλλη υπάρχει και ένας ακόμη λόγος. Οι Νεοελλήνες αισθανόμαστε εξ αιτίας των δυσκολιών ταπεινωμένοι και νομίζουμε ότι επιστρέφοντας στην νεοειδωλολάτρεια θα μεγαλουργήσουμε και πάλι. Όμως το αγαθό μέλλον μας βρίσκεται, στο να ακολουθήσουμε τα ίχνη των Ελλήνων Ορθοδόξων Πατέρων μας.

Καί το δεύτερο σημείο που ήθελα να θέξουμε, είναι αυτό που σημειώνει η περιοπή, ότι ο Λάζαρος μετά το θάνατό του αναπαύθηκε στην αγκάλη του Πατριάρχου Αβραάμ. Γιατί λέει του Αβραάμ και όχι του Θεού; Οι Εβραίοι πλην των Σαδδουκαίων της εποχής του Χριστού, πίστευαν ανέκαθεν ότι οι ψυχές των δικαίων που ευαρεστούν τον Θεό, οδηγούνται σ' έναν τόπο θείας μακαριότητος, όπου υπάρχουν οι ψυχές των προπαθωντών δικαίων, και τις υποδέχονται προεξάρχοντος του Αβραάμ και των άλλων πατριαρχών. Στο μαρτύριο των Αγίων επτά Μακαβαίων αδελφών διαβάζουμε τη εξής, που είπαν προ του μαρτυρίου τους: «Ούτως γαρ, θανόντας ημάς, Αβραάμ, και Ισαάκ και Ιακώβ, υποδέχονται εις τους κόλπους αυτών, και πάντες οι πατέρες επαινέσσουσι». Δηλαδή όταν πεθάνουμε κατ' αυτό τον τρόπο, δηλαδή με μαρτύριο προς χάριν της πίστεως στον Θεό, ο Αβραάμ, ο Ισαάκ και ο Ιακώβ, θα μας υποδεχθούν στους κόλπους τους, και όλοι οι προσποθαντες πατέρες θα μας επανέσουν (Δ Μακ. 13, 17).

Αυτές λοιπόν οι ψυχές, με κύριο εκπρόσωπο τον πατέρα της πίστεως, τον πατριάρχη των Εβραίων τον Αβραάμ, υπεδέχθησαν την ψυχή του δικαίου Λαζάρου της παραβολής. Ο παράδεισος δηλώνεται με την έκφραση εις τον κόλπον Αβραάμ. «Ούτως γαρ, θανόντας ημάς πάντες οι κόλποι του πλούτου τους διαβάζουμε την ψηφίαν της επικαλύπτουσας της θεολογίας του. Πλούσιοι είμαστε σε πολύ στενή σχέση με κάποιους, επομένως κοινωνών και στην ευτυχία του. Στην παραβολή ο Κύριος οιομάζει τον παράδεισο «κόλπο του Αβραάμ», για να δειξει ότι αιτία για την καταδίκη του πλούτου δεν είναι τα πλούτη αλλά η ασπλαγχνία του. Πλούσιοι ήταν και ο Αβραάμ αλλά με την ευπλαγχνία και την φιλοξενία του, καρπούς της μεγάλης πίστεως του, εισήλθε στον παράδεισο, με το δικό του όνομα μάλιστα

**Συμμετέχουμε -
Στηρίζουμε - Αγωνιζόμαστε
Ενισχύστε μας**

Με τη συμμετοχή μας οι θεολόγοι, από τις ανατολικές ως τις δυτικές και από τις βόρειες ως τις νότιες ακρώρειες της Ελλάδας, στηρίζουμε:

- 1) το ψηφοδέλτιο της ΠΕΘ,
- 2) το μάθημα των Θρησκευτικών και
- 3) τον θεολογικό αγώνα που διεξάγεται ενάντια σε κάθε προσπάθεια υποβίβασης του θεολογικού λόγου και της δυνατότητας να ακουστεί καθαρό το μήνυμα του Χριστού στα σχολεία της πατρίδας μας.

Ζητάμε την ενεργή στήριξη σας:

1) για τη δυναμική συμμετοχή μας στα κέντρα λήψης των αποφάσεων που μας αφορούν,

2) για να ακουστεί δυνατά και καθαρά η φωνή, η αγωνία και οι προτάσεις και της άλλης Ελλάδας και

3) για ένα μάθημα Θρησκευτικών σύγχρονα ορθόδοξο, πιστό στην αγιογραφική και πατερική μας παράδοση, που αφουγκράζεται τους παλμούς της καρδιάς των νέων μας και της ελληνικής κοινωνίας, που οραματίζεται το αύριο, που υποστασιάζει την εν Χριστώ ελπίδα.

Αναλαμβάνουμε την ευθύνη και δηλώνουμε την απόφασή μας να δράσουμε με όραμα, ταχύτητα αλλά και ρεαλισμό και πιστεύουμε ότι με την παρουσία μας στο νέο ΔΣ της ΠΕΘ αλλά και την συνεχή επικοινωνία μας με όλους τους συναδέλφους/φίσες εκλεγμένους και μη, μέσω και των άφθονα προσφερόμενων στην εποχή μας, υπερσύγχρονων πολυμέσων ηλεκτρονικής διαβούλευσης, θα καταφέρουμε να επιτύχουμε, για το καλό του θρησκευτικού μαθήματος και όλων των συναδέλφων θεολόγων διορισμένων και αδιόριστων.

Είμαστε ενωμένοι και αποφασισμένοι να φέρουμε μια νέα πνοή στα θεολογικά δρώμενα. Όλοι μαζί μπορούμε καλύτερα.

Συνάδελφοι/φίσες, δώστε μας δύναμη με τη ψήφο σας στις εκλογές της 24ης Νοεμβρίου 2013 για την ανάδειξη του νέου ΔΣ της ΠΕΘ.

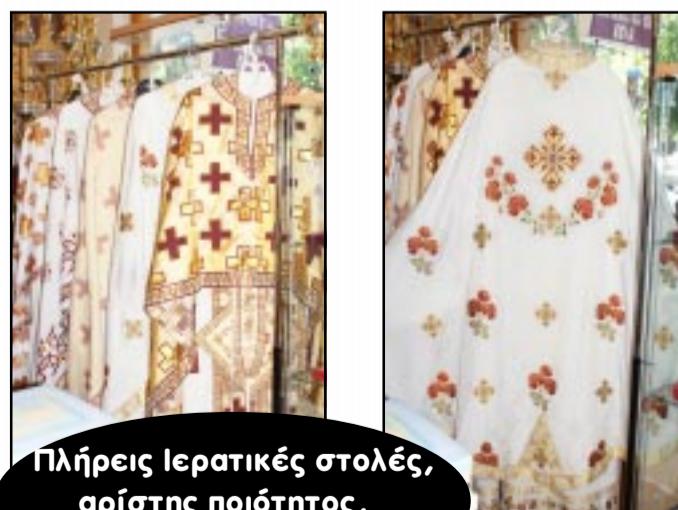
Οι υποψήφιοι για το νέο Δ.Σ της ΠΕΘ

1. Μπεϊνάς Ιωάννης
2. Παπαγεωργίου Κωνσταντίνος
3. Σπαλιώρας Κωνσταντίνος
4. Τάτσης Ιωάννης
5. Τσαγκάρης Παναγιώτης

ΛΑΖΑΡΟΣ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΡΑΗ 11-13 ΠΑΤΡΑ (ΕΝΑΝΤΙ Ι.Ν. Αγ. ΑΝΔΡΕΑ)
Τηλ. & Fax: 2610 314.320

III. Ο Άνθρωπος ως φύσει ελεύθερο όν και η Πρώτη, Αρχική ή Άλογη Ελευθερία

Το πρόβλημα του ανθρώπου ως ελεύθερου όντος αποτελεί βασικό στοιχείο του έργου του Ντοστογιέφσκι, αφού ο άνθρωπος γενικώς είναι το κέντρο του ενδιαφέροντός του, γι' αυτό και δεν επιθυμεί μέσα στα μυθιστορήματά του να επιλύσει ή να δώσει μια ερμηνεία στο πρόβλημα του Θεού, όπως θα επεδίωκε ένας δυτικός διανοούμενος ουμανιστής συγγραφέας θιασιώτης του ορθολογισμού της Διαφώτισης με «ευκλείδειο πνεύμα», ή όπως θα έκανε ένας κλασικός ρώσος μηδενιστής, ή ακόμη κι ένας οπαδός της ρωσικής θρησκευτικής αποκαλυπτικότητας, δηλαδή ένας «υποχθόνιος άνθρωπος», ένας «δαιμονισμένος». Για το Ντοστογιέφσκι το κυρίαρχο πρόβλημα δεν είναι ο Θεός αλλά ο άνθρωπος, κι εκείνο που τον ενδιαφέρει κυρίως είναι το ανθρώπινο πρόβλημα, το δράμα του ανθρώπινου όντος ως συνέπεια της έλλειψης της ελευθερίας όπως το βίωνε εντονότατα στην εποχή του και στην κοινωνία που ζούσε. Όπως παρατηρεί, μάλιστα επ' αυτού, στον άνθρωπο και μέσω του ανθρώπου γνωρίζεται ο Θεός, κάτι που αποτελεί και το δρόμο για την ελευθερία, καθώς φανερώνει το Χριστό ως Θεάνθρωπο στα ανθρώπινα βάθη, στο δρόμο της οδύνης, ο οποίος όμως είναι στην πραγματικότητα δρόμος ελευθερίας. Γ' αυτό και το πρόβλημα του Θεού το κατανούσε πρώτιστα ως ανθρώπινο πρόβλημα, το οποίο με τη σειρά του είναι ουσιαστικά πρόβλημα θείο, δηλαδή σε τελική ανάλυση πρόβλημα ελευθερίας, καθώς η αληθινή ελευθερία βρίσκεται και προσωποποιείται στο Θεό. Το μυστήριο του Θεού για το μεγάλο Ρώσο αποκαλύπτεται ουσιαστικά μέσα στην πολύπαθη ανθρώπινη ιστορία με σκοπό να απελευθερώσει τον άνθρωπο με την ελεύθερη αναζήτησή Του, γι' αυτό και στην πραγματικότητα το έργο του δεν συνιστούν τόσο οι εξωτερικές μορφές της ζωής, όσο το πνευματικό βάθος του ανθρώπου, η πορεία του ανθρώπινου πνεύματος, η διάσπαση του οποίου είναι το κύριο θέμα των μυθιστορημάτων του, αφού οι ήρωες του επιλέγουν συνήθως το κακό, δηλαδή το διάβολο και όχι το Θεό. Όμως αν και ο Ντοστογιέφσκι οδηγεί μέσα στα έργα του τον άνθρωπο στην άβυσσο της διάσπασης, αποτυπώνοντας έτσι έντονα το ανθρώπινο δράμα, δεν τον εγκαταλείπει τελικά στο τέλμα της καταστροφής, αλλά, μέσα από την δυστυχία και τον πόνο του, προβάλλει ως ελευθερία τη λύτρωση και την ανάπλασή του, με αφετηρία και τέρμα το Θεάνθρωπο Χριστό, όπως βέβαια εκείνος τον κατανοούσε, αφού όπως παρατηρεί, «ο Χριστός είναι η αλήθεια που αποκαλύπτεται στον άνθρωπο μέσα στη δυστυχία».

Το κύριο θέμα των έργων του Ντοστογιέφσκι συνεπώς είναι ο άνθρωπος και η πορεία του μέσα στον κόσμο. Ο άνθρωπος για το μεγάλο Ρώσο είναι το κέντρο γύρω από το οποίο κινούνται και περιστρέφονται τα πάντα. Όλα είναι στον άνθρωπο και για τον άνθρωπο, γι' αυτό και η λύση του ανθρώπινου προβλήματος και δράματος θα σημάνει αυτόματα και τη λύση του θείου προβλήματος, αφού σε ολόκληρο το έργο του ο άνθρωπος παλεύει κυριολεκτικά με το Θεό, εναποθέτοντας τελικά την πορεία της ζωής του για απελευθέρωση στα χέρια του Θεανθρώπου Χριστού. Για το Ντοστογιέφσκι δεν υπάρχει τίποτα έξω και πέρα από τον άνθρωπο, ούτε η φύση ούτε ο κόσμος των πραγμάτων, αλλά και ούτε οτιδήποτε μέσα στον άνθρωπο που να έχει σχέση με τη φύση, το περιβάλλον και την αντικειμενική τάξη της ζωής. Έτσι, παρόλο που περιγράφει με ιδιαίτερη τέχνη τις κακόφημες συνοικίες, τις σκοτεινές ταβέρνες, τα υπόγεια καπηλεία και τα υγρά σπίτια της πόλης, και μάλιστα της αγαπημένης του Πετρούπολης, το κάνει για να προβάλλει τη μόνιμη ατμόσφαιρα της τραγικής μούρας του ανθρώπου, καθώς η πόλη για το μεγάλο Ρώσο είναι το θέατρο του

ανθρώπινου δράματος, ο χώρος της οντολογικής απαξίωσης του ανθρώπινου όντος, το σημείο της αποδόμησης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, αφού σαν χώρος δεν έχει τη δι-

μια κεντρική ανθρώπινη μορφή, γύρω από την οποία και προς την οποία στρέφονται πρόσωπα και γεγονότα, προς τα οποία στρέφεται με τη σειρά της κι εκείνη. Έτσι, ο κεντρικός

πράγμα που τον οδηγεί στη φθορά, γι' αυτό και η πορεία στο δρόμο της ελευθερίας συνιστά άθλημα οδυνηρό που φέρνει τον άνθρωπο σε πλήρη διάσπαση, καθώς αυτός έχει την τάση, όποιος κι αν είναι, όπου κι αν βρίσκεται, να θέλει να συμπεριφέρεται χωρίς να υπολογίζει το κέρδος και τη λογική. Ο άνθρωπος δηλαδή θέλει να έχει μόνο μια δική του θέληση,

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΦΙΟΝΤΟΡ ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ

του Πρωτοπρεσβυτέρου
Ευαγγέλου Κ. Πριγκιπάκη, Δρ. Θ.

Καθηγητού του Πρότυπου Πειραματικού Γυμνασίου Πατρών

του ήρωας κάθε φορά, αποτελεί το ανθρώπινο αίνιγμα που προσπαθεί με τη βοήθεια των υπολοίπων να εξιχνιάσει, όπως συμβαίνει στον Έφρηβο με το Βερσίλωφ, στους Δαιμονισμένους με το Σταβρόγκιν, στον Ηλίθιο με τον πρίγκιπα Μίσκιν και στο Έγκλημα και Τυμώρια με το Ρασκόλνικωφ.

Ο Ντοστογιέφσκι ούμως, παρόλο που αρέσκεται να γκρεμίζει κάθε φορά τον ήρωά του σε αβύσσους και να τον φτάνει ως το σκοτάδι της κόλασης, δεν το κάνει για να τον συντρίψει, να τον καταστρέψει ή να τον αφανίσει, αλλά για να τον απελευθερώσει, να λάμψει δηλαδή μέσα από το σκοτάδι και τον πόνο του κάποιο λυτρωτικό φώς, δοκιμάζοντας έτσι την ελευθερία, καθώς συμβόλιζε μετά τη μεταρρύθμιση του Μ. Πέτρου, τον κατ' εξοχήν χώρο ανάπτυξης και δράσης του πνεύματος του ευρωπαίου ανθρωπόθεου στη Ρωσία, του ευκλείδειου εκείνου πνεύματος, που οδηγεί αναπότρεπτα τον άνθρωπο στο μηδενιστικό αδεέδο και την εξαχρείωση της προσωπικότητάς του. Γενικά η πόλη αποτελεί το φυσικό χώρο του «υποχθόνιου ανθρώπου», του υπόδουλου πνευματικά στο κακό όντος, που επιλέγει μέσω του δαιμονισμού να απολέσει την ελευθερία του στη χάρη του Θεού, απολαμβάνοντας εφήμερα αγαθά και οδηγούμενος στη διάσπαση και την αυτοκαταστροφή μέσα στην καταθλιπτική «κόλαση» της πόλεως, πράγμα που προβάλλει έντονα στα μυθιστορήματά του, η συγκρότηση των οποίων θεμελιώνεται και κυριαρχείται από την οδηγία του Φίοντορ Ντοστογιέφσκι ως μια ορμή, ως μια χωρίς όρια κίνηση, ως μια έλξη προς το παρόλο, μια σχαλίνωτη δηλαδή ελευθερία που οδηγεί στον πόνο. Ασκώντας ο άνθρωπος αυτή την ανακάλυψη του αποκαλυφθέντος Θεού με την εκλογή του καλού, οπότε σώζεται, διότι ο άνθρωπος γίνεται άνθρωπος μόνο όταν είναι εικόνα του Θεού, δηλαδή μόνο όταν αποδεχθεί ελεύθερα ότι υπάρχει Θεός. Όταν δεν υπάρχει Θεός για το Ντοστογιέφσκι ή όταν ο ίδιος ο άνθρωπος γίνεται Θεός, τότε αυτό σημαίνει και την καταστροφή του άνθρωπου.

Ο δρόμος της πρώτης ή αρχικής άλογης ελευθερίας λοιπόν κατά το μεγάλο Ρώσο, μπορεί να οδηγήσει τον άνθρωπο είτε στη θεοποίησή του με την εκλογή του κακού, οπότε καταστρέφεται, είτε στην ανακάλυψη του αποκαλυφθέντος Θεού με την εκλογή του καλού, οπότε σώζεται, διότι ο άνθρωπος γίνεται άνθρωπος μόνο όταν είναι εικόνα του Θεού, δηλαδή μόνο όταν αποδεχθεί ελεύθερα ότι υπάρχει Θεός. Όταν δεν υπάρχει Θεός για το Ντοστογιέφσκι ή όταν ο ίδιος ο άνθρωπος γίνεται Θεός, τότε αυτό σημαίνει και την καταστροφή του άνθρωπου. Έτσι το ανθρώπινο δράμα λύνεται μόνο στο πρόσωπο του Χριστού ως Θεανθρώπου. Το δράμα του «υποχθόνιου ανθρώπου» δηλαδή, βρίσκει το θετικό του τέλος στη θεία εικόνα όπως αυτή αποτυπώνεται στους αδελφούς Καραμάζωφ, γι' αυτό αν και στο έργο του προβάλλονται όπως πιστεύουν πολλοί από τους μελετητές του μόνο οι σκοτεινές πλευρές του ανθρώπου, ενώς όντος χωρίς λύτρωση αλλά μόνο γεμάτου οδύνη, στην πραγματικότητα ξεπηδά μέσα απ' αυτές μια χαρά και μια πνευματική ελευθερία, η οποία πρόερχεται μέσα από την οδύνη, αφού συνήθως ο άνθρωπος επιλέγει το κακό.

(ΜΕΡΟΣ Β' - ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

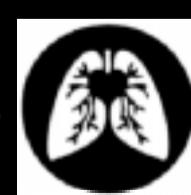
Φώτιος & Ευφροσύνη Καραβίτη
OPTICAL CENTER
Παντανάσσης 43 και Κορίνθου
στον πεζόδρομο

* Γυαλιά οράσεως, σκελετός και φακοί 49,90 ευρώ
* Γυαλιά πλίου, νέες παραλαβές 2013, από 50 και 70 ευρώ
* Γυαλιά πλίου, ο σκελετός δώρο και ο πελάτης πληρώνει μόνο τους φακούς 25 ευρώ.
* Και πολλές προσφορές εντός του καταστήματος

Τηλ.: 2610/621.800 - 6945-783.799 ΠΑΤΡΑ

Ασημίνα Ζανιά Τσιμάρα

Iατρός - Πνευμονολόγος

e-mail: azaniatsimara@gmail.com

Άγιος Ανδρέου 195, Πάτρα
Τηλ.: 2613011057
Κιν: 6973417616

Εόρτασε ο Ιερός Ναός Παναγίας Αλεξιωτίσσης τη Σύναξη των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ

Μεγαλοπρεπώς εόρτασε ο Ιερός Ναός Παναγίας Αλεξιωτίσσης τη Σύναξη των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ, χθες Παρασκευή 8 Νοεμβρίου. Τελέσθηκε πανηγυρική Θεία Λειτουργία κατά την οποία ιερούργησε και ομίλησε στην πανηγυρική θεία λειτουργία.

Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης π. Ειρηναίος Σωτηρόπουλος, Αδελφός της Ιεράς Μονής Ομπλού.

Συλλειτούργησαν, ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Βασίλειος Δημητρόπουλος, οι

ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ ΠΙΣΤΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΤΙΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Πρεσβύτεροι π. Μιχαήλ Καραγιάννης, π. Παναγιώτης Μπαχράς και ο Διάκονος Ιωσήφ Μήλιας.

Εντός του Ιερού Ναού υπάρχει δεύτερη Αγία Τράπεζα επ' ονόματι των Παμμεγίστων Ταξιαρχών, καθώς και ιερά εικόνα, αφιερωθείσα από το σωματείο των εν Πατραις κρεοπωλών κατά το έτος 1969.

Την παραμονή της εορτής σε κλήμα χαρμόσυνο και κατανυκτικό τελέσθηκε Μέγας Πανηγυρικός Εσπερινός μετ' Αρτοκλασίας εις τον οποίο παρευρέθη πλειάδα

κληρικών και τον Θείο λόγο κήρυξε ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Νικόλαος Σκιαδαρέσης, προϊστάμενος του Ιερού Ναού Αγίου Ανδρέου Πατρών. Συμμετείχαν μεταξύ άλλων οι Πρωτοπρεσβύτεροι π. Χρίστος Γιαννόπουλος, π. Νικόλαος Τακτικός, π. Χρίστος Καγιαβάς, π. Ανδρέας Μιχαλόπουλος, οι Πρεσβύτεροι π. Γεώργιος Γιαννόπουλος,

**ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΕΡΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ - ΑΓΡΥΠΝΙΑ
ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΤΟΥ ΥΔΡΑΙΟΥ**

Την Τετάρτη 13 Νοεμβρίου, και ώρα 8:00μμ - 1:00πμ επί τη εορτή του Νεομάρτυρος ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ του ΥΔΡΑΙΟΥ Θα τελεστεί ιερά Αγρυπνία, κατά την οποία Θα τεθεί προς προσκύνηση τεμάχιο του Ι. Λειψάνου του Αγίου.

Θα προστεί ο Αρχιμ. Ειρηναίος Σωτηρόπουλος, Αρχιερατικός Επίτροπος Μόβρης.

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΠΑΤΡΩΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

* Στον Ιερό Ναό Αγίας Τριάδος Πατρών τελείται καθημερινά Θεία Λειτουργία από 6.30 π.μ. έως 8.30 π.μ.

* Κάθε Πέμπτη απόγευμα τελείται Εσπερινός και Ιερά Παράκλησις στην Παναγία μας και ακολουθεί σύντομο Κήρυγμα, από ώρα 5.00 μ.μ.

π. Παναγιώτης Θωμάς, οι εφημέριοι του Ναού Πρωτοπρεσβύτερος π. Βασίλειος Δημητρόπουλος, και οι Πρεσβύτεροι π. Μιχαήλ Καραγιάννης, π. Παναγιώτης Μπαχράς και ο Διάκονος Ιωσήφ Μήλιας.

ΦΩΤΟ: ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Για Αριστή ενημέρωση στον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας

Για Αριστή και Επιτυχή 100% Εκπαίδευση σε όχιμα Όλων των κατηγοριών, Α-Β-Γ-Δ-Ε

Για Αριστή και Ασφαλή οδήγηση

Για απόκτηση Πιστοποιητικού Επαγγελματικής Ικανότητας (Π.Ε.Ι.)

Για απόκτηση Άδειας Οδηγού Μοτοποδηλάτου και όλων των νέων κατηγοριών Μοτοσυκλέτας

Σχολή οδηγών των αδελφών Αλεξίας και Διονύση Μαυροειδή

Εκπαιδευτική οδηγών, Πανεπιστημιακού επιπέδου, με κορυφαίες γνώσεις και πολύχρονη πείρα που δεν συμβιβάζονται με τίποτα λιγότερο από το Αριστα στην ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΟΔΗΓΩΝ

Αναλογικά οδηγών με αναθεωρήσεις διπλωμάτων, επεκτάσεις κ.λπ.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ:
Σε πολύτεκνους - φοιτητές - εβελοντές αιμοδότες και οικονομικά αδύναμους συνανθρώπους μας.

Κορίνθου 400, Πάτρα, Τηλ. 2610 336.333
697.7.53.53.53, 699.6.17.17.17

ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ

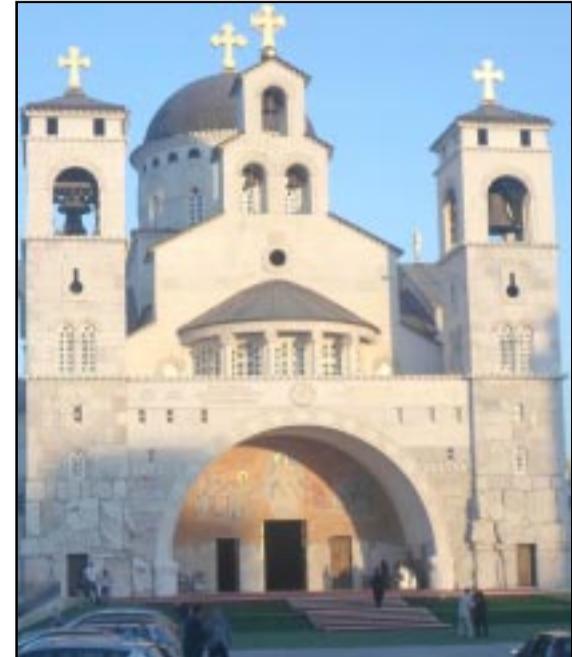
Προσκυνηματική εκδρομή σε Μαυροβούνιο και Βοσνία

Είναι βράδυ Πέμπτης (24/10) και σιγά - σιγά η πλατεία της Αγίας Σοφίας αρχίζει να έχει λίγο παραπάνω κόσμο από τον συνηθισμένο. 50 φοιτητές από διάφορα μέρη της Ελλάδος αρχίζουν να συγκεντρώνονται. Είναι όλοι μέλη της εκδρομής - προσκυνήματος που με τόση επιμέλεια και αγάπη προετοίμαζαν για αρκετό καιρό ο π. Στυλιανός και ο π. Ερμόλαος. Όλοι ενθουσιασμένοι για το ταξίδι, αλλά και επιφυλακτικοί για το πως θα περάσουν 15 ώρες στο λεωφορείο, το οποίο ελάχιστα αργότερα θα πάρκαρε μπροστά από το Ναό της Αγίας Σοφίας.

Λίγο αργότερα και με τις πρώτες στιγμές της νέας ημέρας, το λεωφορείο θα ξεκινήσει με προορισμό την πρωτεύουσα του Μαυροβουνίου, την πόλη της Ποντγκόριτσα (Podgorica). Ενδιάμεση χώρα η Αλβανία, η οποία παλεύει να σταθεί στα πόδια της και μας δίνει εικόνες με αρκετή τροφή για σκέψη. Ωστού λίγο πριν τη δύση του ηλίου και μετά από 16 ώρες συνοδικά, το

Στυλιανού σε αντίστοιχο ύφος. Σε ένα σημείο, μάλιστα, ο π. Στυλιανός, λέει την εξής φράση: "Για εμάς τους Έλληνες, Σερβία και Μαυροβούνιο είναι ένα." Το τι έγινε μόλις ο διερμηνέας μετέφρασε τα λογια του π. Στυλιανού δεν περιγράφεται. Συγκίνηση, χειροκρότημα και φωνές επιδοκιμασίας επί μισό λεπτού. Εκεί έπαιρνες μια δέσια για το τι έχουν περάσει αυτοί οι άνθρωποι... Το τέλος του γεύματος, μας βρήκε να βγάζουμε την απαραίτητη αναμνηστική

Πέτρου & Παύλου, στο οποίο βρισκόταν και ένας χριστιανικός ναός, χρονολογούμενος από το 337 μ.Χ.. Έπειτα, πήγαμε στο αρχονταρίκι του μοναστηρίου, όπου έκαστες και μας μίλησε. "Δώξα τω Θεώ που έχουμε τέτοιον Θεό" μας είπε, δίνοντάς μας έτσι αρκετή τροφή για σκέψη, μας και ο καθένας μας έχει τους δικούς του λόγους να δοξολογεί τον Θεό. Και το ακούσαμε αυτό από το σόμια ενός ανθρώπου, ο οποίος έζησε την φρίκη του πολέμου, που έχει χάσει δι-

τον π. Στυλιανό και ένα μέλος της Συντροφιάς να μην αφήνουν κανένα παραπομένον!

Το ταξίδι της επιστροφής στο Μαυροβούνιο, όμως, είναι μεγάλο και πλέον ξεκινάμε όχι με προορισμό την Ποντγκόριτσα, αλλά το μοναστήρι του Αγίου Βασιλείου του Όστρογκ, ο οποίος είναι αν όχι ο πιο σημαντικός και θαυματουργός, σίγουρα στους πιο σημαντικούς και θαυματουργούς Αγίους της χώρας! Θα κοιμηθούμε το βράδυ εκεί και το ερχόμενο πρωινό, πρωινό Κυριακής πλέον, ο π. Στυλιανός θα τελέσει τη Θεία Λειτουργία στα Ελληνικά, ενώ στο Ιερό Αναλόγιο έφαλλαν μέλη της Συντροφιάς!

Τι ευλογία για όλους μας!

Το τέλος της Θείας Λειτουργίας θα συνοδευτεί από γεύμα, θυμίζοντας στους άντρες της παρέας κάτι από Άγιο Όρος! Εν συνεχείᾳ επισκεφθήκαμε με τα λεωφορειάκια της μονής τη σηπλιά του Αγίου Βασιλείου, ο οποίος έχει διατηρηθεί αναλλοίωτος τόσα χρόνια μετά την Κοίμηση του. Στην έξοδο δεχθήκαμε αναμνηστικά για τα αγαπημένα μας πρόσωπα! Έπειτα, επιστροφή στην Ποντγκόριτσα, λίγη ξεκούραση και μία τελευταία βόλτα στην βραδινή πλέον πρωτεύουσα πριν το μεγάλο ταξίδι της επιστροφής...

Ξημέρωμα Δευτέρας, λοιπόν, και με το χάραμα το λεωφορείο ξεκινάει με προορισμό την Πάτρα. Χαμόγελα παντού, αλλά και μία μικρή δόση στενοχώριας που τελείωσαν όλα τόσο γρήγορα. Έτσι είναι. Όταν είσαι με ανθρώπους που είσαι δεμένος μαζί τους, έστω και αν πριν την εκκίνηση του ταξιδιού δεν τους ήξερες καν, με άτομα τα οποία γνώριζες και δέθηκες ακόμη περισσότερο μαζί τους και με "αδερφούς", οι οποίοι σου έδειξαν για μία ακόμη φορά πόσο ωραία μπορείς να τα περάσεις μαζί τους, η ώρα περνάει πο-

λεωφορείο θα σταματήσει μπροστά από τον **Ιερό Ναό της Αναστάσεως** στην πρωτεύουσα του Μαυροβουνίου. Νέος Ναός, καθώς ολοκληρώθηκε φέτος, το 2013, αλλά με τόση μεγαλοπρέπεια που εντυπωσιάζει. Εκεί μας περίμενε υπομονετικά ο εφημέριος του Ναού, ο οποίος θα μας ξεναγήσει στα ενδότερα (άνω και κάτω) του Ναού. Η δουλειά και η λεπτομέρεια που έχει γίνει στη διακόσμηση του Ναού είναι σημείο αναφοράς για όλους, με την αγιογραφία του π. **Παΐσιου** να συγκεντρώνει τα βλέμματα. Σίγουρα είναι η επιβράβευση του Κυρίου στο μεγάλο σταυρό που πέρασε πριν από ελάχιστο καιρό η χώρα αυτή... Αφήνοντας το Ναό πίσω, μας περίμενε στη συνέχεια φαγητό στο πνευματικό κέντρο της Εκκλησίας, το οποίο βρίσκεται στο κέντρο της πόλης. Ήταν προφανές, ότι τέτοια υποδοχή κάνεις σε ανθρώπους που θεωρείς δικούς σου, οικογένεια σου. Και έτσι αντιμετωπίζαμετανότας από τους Μαυροβουνίους (ή Σέρβους αν θέλετε). Λες και είμαστε αδέρφια τους. Και για αυτούς όντως είμαστε.

Αργότερα το βραδάκι και αφού έχαμε ήδη τακτοποιηθεί στο ξενοδοχείο η κούραση δε μας πτόησε να κάνουμε τη βραδινή βόλτα μας στο κέντρο της πόλης. Κατεβαίνοντας εκεί, δεν θα πίστευες με τίποτα ότι προκειται για πόλη μίας χώρας που μέχρι πολύ πρόσφατα δοκιμάζόταν από τον πόλεμο. Μία πόλη καθόλα Ευρωπαϊκή, πεντακάθαρη και πολύ οργανωμένη. Αξιοζήλευτη.

Ξημερώνοντας Σάββατο, το πρωί μας βρήκε να συμμετέχουμε στη Θεία Λειτουργίας όπου συλλειτουργούσε με Μαυροβουνίους ιερείς, προεξάρχοντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαυροβουνίου & Παραθάλασσας κ.κ. Αμφιλόχιου στο Ναό της Αναστάσεως. Τέσσερα παιδιά με τον π. Στυλιανό έψαλλαν στα Ελληνικά, συνοδεύομενα από την χωρωδία, η οποία ήταν στο γυναικωνίτη και έδινε ένα διαφορετικό χρώμα στην Θεία Λειτουργία! Μεγάλη τιμή και ευλογία! Ήταν η γιορτή της Αγίας Παρασκευής, μιας και η τοπική Εκκλησία ακολουθεί το παλαιό ημερολόγιο. Η ακολουθία ήταν σε εορταστικό κλίμα και ολοκληρώθηκε με λιτανεία στους δρόμους της πόλης, ακολουθούμενη από μεγάλο πλήθος πιστών που είχαν καταφθάσει εκεί ακόμη και από τη Ρωσία!

Σα να μην ήταν αρκετά όλα αυτά, μας ενημέρωσαν ότι μας περιμένουν και πάλι σε γεύμα σ' ένα διπλανό εστιατόριο. Κανονική αντιμετώπιση βασιλέως... Το καλωσόρισμα από τον Δεσπότη κ.κ. Αμφιλόχιο ζεστό και εγκάρδιο, για να ακολουθήσει "η απάντηση" του π.

φωτογραφία, ευχαριστώντας τους πάντες. Επόμενος σταθμός πλέον η πόλη του Τρέμπινιε (Trebinje) στη γειτονική Βοσνία. Τα πανέμορφα τοπία κατά μήκος της διαδρομής σε έκαναν να ξεχαστείς λίγο από την κούραση της ημέρας. Φτάνοντας με τη δύση του ηλίου στο Τρέμπινιε, ξαφνιαστήκαμε ευχάριστα, όταν στην είσοδο της, επίσης δοκιμασμένης από πόλεμο, πόλης είδαμε έναν κύριο με φθαρμένα ράσα να μας

κούρις του ανθρώπους και θεωρητικά θα μπορούσε να έχει χάσει την πίστη του! Κι όμως, "Δώξα τω Θεώ που έχουμε τέτοιον Θεό"...

Τεράστια προσωπικότητα. Τρομερό χάρισμα. Μιλούσε σε 50 άτομα ταυτόχρονα και ήταν λες και σε είχε πάρει σε μια ακρούλα και σου έδινε απάντηση σε οτιδήποτε και να σε προβλημάτιζε. Όλοι, είτε μεγαλύτεροι, είτε μικρότεροι είχαν χαθεί στα λόγια του. Κάποιοι μάλιστα συγκινήθηκαν, καθώς αι-

περιμένει και να μας υποδέχεται. Ήταν ο Επίσκοπος Πρώην Ερζεγοβίνης Αθανάσιος Γιέφτιτς. Για πολλούς ένας σύγχρονος Άγιος. Απλός στην όψη και ευδιάθετος, μας συνόδευσε για αρχή ως το Ναό του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στην κορυφή ενός λόφου της πόλης και στη συνέχεια προς το μοναστήρι

σθάνθηκαν ότι επρόκειτο για πολύ μεγάλη ευλογία να γνωρίσουν και να συνομιλήσουν με τον άνθρωπο αυτόν... Η επίσκεψή μας στη Βοσνία ολοκληρώθηκε με δείπνο σε ένα κτίριο της Εκκλησίας στο κέντρο της πόλης του Τρέμπινιε, με την τοπική κουζίνα, αλλά και τα τραγούδια από τον Επίσκοπο Αθανάσιο,

λύ γρήγορα. Και όντως, για πότε φθάσαμε Πάτρα, ούτε που το καταλάβαμε 16 ώρες αργότερα. Και αυτό ήταν το μεγαλύτερο μας κέρδος. Ότι την ευλογία που νιώσαμε και πήραμε ως θεωρία εκεί, την κάναμε πράξη πρώτα απ' όλα μεταξύ μας, 50 άτομα, 50 διαφορετικές προσωπικότητες με 50 διαφορετικές ανάγκες. Και όμως, παρόλο που τα μαθηματικά δείχνουν άλλα το πενήντα μερικές φορές ισούται με ένα...

Το κείμενο έγραψαν τα μέλη της Φοιτητικής Συντροφιάς Αγ. Σοφίας Πατρών

ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΕΙΑ 2013
ΣΤΑΜΑΤΗΣ
ΣΠΑΝΟΥΓΔΑΚΗΣ

Χαίρε Ιάνασσά μου

ΓΗΠΕΔΟ ΑΠΟΛΛΩΝΑ ΠΑΤΡΩΝ
Κυριακή 24 Νοεμβρίου, 7:00 μ.μ.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ: 10€

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΠΟΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥΣ ΝΑΟΥΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ΚΑΙ ΣΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ:

Τα έσοδα της συναυλίας θα διατεθούν για την ενίσχυση του φιλανθρωπικού έργου της Ιεράς Μητροπόλεως Πατρών

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ: ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ 17
ΦΑΡΟΦΑΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΤΗΛ.: 2610/321.511 -
ΟΙΚΙΑΣ 2610/310.317
& ΚΙΝ.: 6945/795.725

Φιλόλογος καθηγητής παραδίδει
μαθήματα σε μαθητές

Γυμνασίου - Λυκείου

Τηλέφωνο επικοινωνίας:
2610/620.860 - κιν.: 6937487073

Ο "ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΟΣ" ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΒΟΛΟ

Μετά από απαίτηση αρκετών αναγνωστών μας,
"Ο ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΟΣ"

από την Τρίτη 3 Σεπτεμβρίου 2013 κυκλοφορεί και στην
πρωτεύουσα της Μαγνησίας, τον Βόλο. Οι Βολιώτες έχουν την
δυνατότητα να τον προμηθεύονται από
το Κέντρο Τύπου που ευρίσκεται στην συμβολή των οδών
Καρτάλη και Ανθίμου Γαζή, στο κέντρο της πόλεως.

Διοργανώνεται
το Β' Διεθνές
Επιστημονικό
Συνέδριο για την
Τουρκοκρατία και
το 1821

Τό απόγευμα τής Παρασκευής 22 Νοεμβρίου καί τό πρωί τού Σαββάτου 23 Νοεμβρίου ε.ε. Θά πραγματοποιηθεί στό Διορθόδοξο Κέντρο τής Ιεράς Μονής Πεντέλης τό Β' Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο τής Ιεράς Συνόδου τής Εκκλησίας τής Ελλάδος σχετικά με τήν Τουρκοκρατία και τήν προετοιμασία τού 1821. Όπως είναι γνωστό η Εκκλησία μας έχει αποφασίσει τή διοργάνωση δέκα συνεδρίων, αρχής γενομένης από τό 2012, μέ σκοπό τό δέκατο συνέδριο νά πραγματοποιηθεί τό έτος 2021, όταν θά συμπληρώνονται διακόσια χρόνια από τήν Μεγάλη Ελληνική Επανάσταση.

Κεντρικό Θέμα τού εφετεινού Συνεδρίου θά είναι: «Η ζωή τών υποδύλων Ελλήνων επί Τουρκοκρατίας. Καταπίσση-Κοινοτισμός-Παιδεία». Φορεύς διοργανώσεως είναι η Ειδική Συνοδική Επιτροπή Πολιτιστικής Ταυτότητος μέ Πρόεδρο τόν Σεβασμώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιο. Πρόεδρος τής Επιστημονικής Επιτροπής είναι ο Ομότιμος Καθηγητής τού Πανεπιστημίου Αθηνών και Ακαδημαϊκός κ. Κωνσταντίνος Σβολόπουλος.

Οι Ομιλίες τών εισιγητών - ειδικών επιστημόνων θά εκδοθούν σέ τόμο. Ήδη έχει εκδοθεί ο τόμος μέ τά Πρακτικά τού Α' Συνεδρίου, τό οποίο διοργανώθηκε τόν Οκτώβριο τού 2012 μέ θέμα: «Ιστοριογραφία και Πηγές γιά τήν Ερμηνεία τού 1821».

ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ - ΕΝΑΣ ΥΠΟΥΛΟΣ ΕΧΘΡΟΣ

Κλινική εικόνα Οστεοπόρωσης

Η οστεοπόρωση, όπως και η υπέρταση, εξελίσσεται προοδευτικά για μακρό χρονικό διάστημα χωρίς κλινικές εκδηλώσεις. Έχει χαρακτηριστικά λεχθεί ότι «αν η υπέρταση είναι ο ύπουλος δολοφόνος, η οστεοπόρωση είναι ο ύπουλος κλέφτης». Στα συμπτώματά της μπορεί να παρατηρηθούν:

1. Διάχυτοι, επίμονοι, ήπιας έντασης πόνοι στην πλάτη (ραχιαλγία), ιδιαίτερα σε γυναίκες άνω των 45 ετών, ή στην οσφυϊκή χώρα (οσφυϊαλγία) αποτελούν της πρώτες κλινικές εκδηλώσεις. Συχνά εκλαμβάνονται ως δήθεν «ψύχη» και δεν γίνεται διάγνωση.

2. Μερικές φορές μεσολαβούν οξεία επώ-

θούν σε θεραπεία για οστεοπόρωση, εάν η οστική πυκνομέτρηση πρόκειται να βοηθήσει στην απόφαση.

* Σε όλες τις γυναίκες που ακολούθησαν θεραπεία υποκατάστασης με οιστρογόνα για μεγάλο χρονικό διάστημα.

* Σε άνδρες, που έχουν παθολογικό νόσημα συνδεόμενο με οστεοπόρωση (πχ υπερθυρεοειδισμός, χρήση κορτιζόνης, σακχαρόδης διαβήτης, νεφρική ανεπάρκεια, σύνδρομα δυσαπορροφήσεως, ηπατική ανεπάρκεια, κατάρχηση αλοκόδ., κατάρχηση τσιγάρου, παραταμένη καθιστική ζωή, κλπ)

* Σε γυναίκες και παιδιά που έχουν έναν από τους παραπάνω παθολογικούς λόγους.

Παλαιότερα, επικρατούσε η άποψη να γίνεται μέτρηση οστικής πυκνότητας κάθε ένα χρόνο. Το έτος 2009 δημοσιεύθηκαν δύο εργασίες που πρότειναν μέτρηση κάθε τρία χρόνια. Τελικά το Εθνικό Ινστιτούτο Υγείας των ΗΠΑ πρότεινε κλιμακώτα μεσοδιαστήματα μέτρησης ανάλογα με τα ευρήματα της πρώτης μέτρησης. Οι κλινικοί γιατροί σήμερα πάντως, συνιστούν μέτρηση οστικής πυκνότητας κάθε 12-18 μήνες σ' όλους εκείνους τους ασθενείς με οστεοπόρεια ή οστεοπόρωση υπό αγωγή ή στις καπηγορίες υψηλού κινδύνου.

Εργαστηριακός έλεγχος

Δυστυχώς η οστεοπόρωση δεν διαγνωνίζεται με μια ειδική εξέταση αίματος, παρά μόνο με τη μέθοδο DEXA. Το ασβέστιο ορού αίματος δεν έχει καμία σχέση με την οστεοπόρωση και συνεπώς δεν αποτελεί διαγνωστικό δείκτη. Όμως, το παρακολουθούμε σε ασθενείς υπό θεραπεία για τον κίνδυνο της υπερασθετικίας, κατά καιρούς έχουν προταθεί διάφοροι βιοχημικοί δείκτες για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας της θεραπείας ασθενών με οστεοπόρωση. Αυτοί χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: Στους δείκτες οστικής παραγωγής και στους δείκτες οστικής απορρόφησης. Δείκτες οστικής παραγωγής είναι το καρβοξυτελικό προπεπτιδίο προκολλαγούνου τύπου I, ενδιάμεσο προϊόν σύνθετης Κολλαγόνου (μέτρηση στον ορό), η Οστεοκαλσίνη του ορού, μια μη κολλαγονική πρωτεΐνη που παράγεται αποκλειστικά από τους οστεοβλάστες και επομένως αποτελεί ένα ευαίσθητο δείκτη οστεοβλαστικής δραστηριότητας (μέτρηση στον ορό), η Ολική Αλκαλική Φωσφατάση, η οποία υδρολύει τα φωσφορικά άλατα και επιτρέπει την εναπόθεση κρυστάλλων υδροξυαπατίτη επί του νεοσχηματιζόμενου οστεοειδούς (μέτρηση στον ορό) και τέλος το Οστικό κλάσμα Αλκαλικής Φωσφατάσης, δηλαδή η μέτρηση της αλκαλικής φωσφατάσης που προέρχεται ειδικά από το οστό (μέτρηση στον ορό). Δείκτες οστικής απορρόφησης είναι η Υδροξυπρόλινη των ούρων, η οποία παράγεται από αποδόμηση του κολλαγόνου των οστών και απεκρίνεται δια των ούρων (10%) (σήμερα προτιμάται η μέτρηση της σχέσης υδροξυπρόλινης-κρεατινίνης που γίνεται σε μικρή ποσότητα ούρων), η Πυριδινολίνη (μέτρηση στον ορό και στα ούρα), η Δεξούπεριδινολίνη (μέτρηση στον ορό και στα ούρα), το Αμινοτελικό τελοπεπτίδιο του κολλαγόνου τύπου I - Καρβοξυτελικό τελοπεπτίδιο του κολλαγόνου τύπου I: CTX (μετράται στον ορό). Κατά τη διάρκεια θεραπείας οστεοπόρωσης, το CTX πρέπει να έχει πτωτική τάση, αλλιώς σημαίνει ότι η ασθενής δεν κάνει σωστά τη θεραπεία ή η θεραπεία είναι ανεπιτυχής και χρειάζεται αιλαγγή φαρμάκων), η Όξινη Φωσφατάση (μέτρηση στον ορό) και η Καθεψίνη K. (μέτρηση στον ορό).

Απεικονιστικός έλεγχος

Παλαιότερα, η οστεοπόρωση διεγιγνώσκεται μόνο με την κλινική εικόνα και ορισμένες ακτινογραφίες. Θα έπρεπε να υπάρχει κάπιο παθολογικό κάταγμα ή να ελεγχθούν κάπιοι οστικοί ακτινολογικοί δείκτες στη σπονδυλική στήλη ή στην κερκίδα. Οι μέθοδοι αυτές καταργήθηκαν πλέον ως επισφαλείς. Η διάγνωση σήμερα της οστεοπόρωσης γίνεται με την Εξέταση «Οστεοπυκνομετρία με διπλή Φωτονιακή Απορροφητομέτρηση» (DEXA). Η εξέταση στο μηχάνημα αυτό, γίνεται με δύση φωτονίων (ελάχιστη ιονίζουσα ακτινοβολία) στην οσφυϊκή μοιρά της Σπονδυλικής Στήλης σε άτομα μέχρι 60 ετών ή στο ισχίο στα μεγαλύτερα άτομα (τα αποτελέσματα είναι διαφορετικά), στα εξής άτομα:

* Σε όλες τις μετεμμηνοπαυσιακές γυναίκες, ήλικες μέχρι των 60 ετών που παρουσιάζουν έναν ή περισσότερους παράγοντες κινδύνου για οστεοπορωτικό κάταγμα (πλην της εμμηνόπαυσης).

* Σε όλες τις γυναίκες άνω των 60 ετών ανεξάρτητα από τους παράγοντες κινδύνου που παρουσιάζουν.

* Σε όλες τις μετεμμηνοπαυσιακές γυναίκες που έχουν υποστεί κάπιο κάταγμα (για να επιβεβαιωθεί η διάγνωση και να προσδιοριστεί η βαρύτητα της νόσου).

* Σε όλες τις γυναίκες που θα υποβλη-

ΜΕΡΟΣ Β' - ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

«ΧΑΡΙΝ ΥΓΕΙΑΣ»

*Της ιατρού Ασημίνας Ζανιά-Τσιμάρα
azaniatsimara@gmail.com

ΤΟ ΑΓΧΟΣ ΒΛΑΠΤΕΙ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΝΕΥΜΟΝΕΣ...

Στην εποχή μας ο ανθρωπος προσπαθεί να επιβιώσει, να ανταπεξέλθει και να δημιουργήσει υπό εξαιρετικά αντίξεος συνθήκες, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Σε αυτό το ασφυκτικό περιβάλλον, πολλοί συνάθρωποι μας εκδηλώνουν διάφορες αγχωδείς διαταραχές (άγχος, φοβίες κ.α) ή διαταραχές της διάθεσης (κατάθλιψη), οι οποίες δρουν αρνητικά στην ψυχική και σωματική τους υγεία. Η λέξη άγχος προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό ρήμα «άγχω» που σημαίνει σφύγων, πνίγω. Η επιμολύγια του όρου απεικονίζει παραστατικά το «ασφυκτικό βίωμα» που αισθάνεται ο ανθρωπος σε συνθήκες άγχους.

Κατ' αρχάς, το άγχος είναι μια φυσιολογική σωματική και ψυχική αντίδραση σε μια απειλή ή σε μια ενδεχόμενη αντιμετώπιση απαιτητικών καταστάσεων. Σε ελεγχόμενες συνθήκες και με γνώμονα, πάντα, το μέτρο, το άγχος μπορεί να έχει θετικό ρόλο και να λειτουργεί ενιούχυτικά σε οποιαδήποτε προσπάθειά μας. Η παθολογική συμπεριφορά αρχίζει, όταν το άγχος οδηγεί σε ακραία συνισθήματα (πχ απογοήτευση, φόβο, θυμό, οξειδυμα), τα οποία σε συνεχεία οδηγούν σε ακραίες συμπεριφορές. Επί παραδείγματι, ο ανθρωπος που λειτουργεί σε συνθήκες υπερβολικού άγχους γίνεται πιο απαραίτητος, απαραίτητης, αποδέκτης πρώτου θεραπευτικού περιβάλλοντος. Διαπίστευτη είναι η αποτελεσματικότητα της θεραπείας ασθενών με οστεοπόρωση. Αυτοί χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: Στους δείκτες οστικής παραγωγής και στους δείκτες οστικής απορρόφησης. Δείκτες οστικής παραγωγής είναι το καρβοξυτελικό προπεπτιδίο προκολλαγούνου τύπου I, ενδιάμεσο προϊόν σύνθετης Κολλαγόνου (μέτρηση στον ορό), το Αμινοτελικό προπεπτιδίο προκολλαγούνου τύπου I, ενδιάμεσο προϊόν σύνθετης Κολλαγόνου (μέτρηση στον ορό), η Οστεοκαλσίνη του ορού, μια μη κολλαγονική πρωτεΐνη που παράγεται αποκλειστικά από τους οστεοβλάστες και επομένως αποτελεί ένα ευαίσθητο δείκτη οστεοβλαστικής δραστηριότητας (μέτρηση στον ορό) και τέλος το Οστικό κλάσμα Αλκαλικής Φωσφατάσης, δηλαδή η μέτρηση της σχέσης υδροξυπρόλινης-κρεατινίνης που γίνεται σε μικρή ποσότητα ούρων), η Πυριδινολίνη (μέτρηση στον ορό και στα ούρα), η Δεξούπεριδινολίνη (μέτρηση στον ορό και στα ούρα), το Αμινοτελικό τελοπεπτίδιο του κολλαγόνου τύπου I - Καρβοξυτελικό τελοπεπτίδιο του κολλαγόνου τύπου I: CTX (μετράται στον ορό). Κατά τη διάρκεια θεραπείας οστεοπόρωσης, το CTX πρέπει να έχει πτωτική τάση, αλλιώς σημαίνει ότι η ασθενής δεν κάνει σωστά τη θεραπεία ή η θεραπεία είναι ανεπιτυχής και χρειάζεται αιλαγγή φαρμάκων), η Όξινη Φωσφατάση (μέτρηση στον ορό) και η Καθεψίνη K. (μέτρηση στον ορό).

Οι σωματικές εκδηλώσεις του μακροχρόνιου άγχους είναι πολλές και αξέιδει να αναφέρουμε τις κυριότερες: 1. Το ανοσολογικό σύστημα και η άμυνα του οργανισμού επηρεάζονται αρνητικά, με αποτέλεσμα να οργανισμός να είναι επιφρεπής σε λοιμώδεις ή άλλες ανάλογες εκδηλώσεις (επιχειρήσεις, έρπης, άφθες κ.α.). Επίσης μπορεί να προκαλείται άμεσα ταχυκαρδία, αύξηση της αρτηριακής πίεσης, αύξηση του αριθμού των αναπνοών, αδρεναλίνης και κορτιζόλης, με αποτέλεσμα να προκαλείται άμεσα ταχυκαρδία, αύξηση της α

O Εκκλησιολόγος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ-ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Την Τρίτη το βράδυ 12 προς 13 Νοεμβρίου, επί τη σορτή του Οικουμενικού της Εκκλησίας Διδασκάλου ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ του ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ θα τελεστεί εις τον ομώνυμον Ι. Ναόν της Ι. Μονής Γηροκομείου Πανηγυρική Ιερά Αγρυπνία από 8:00 μ.μ. έως 2.00 μετά το μεσονύκτιον

Εκ της Ι. Μονής

* Την Κυριακή 10 Νοεμβρίου 2013 και από ώρα 10.00 π.μ. έως 13.30 το μεσημέρι, θα πραγματοποιηθεί Εθελοντική Αιμοδοσία εις το Ενοριακό Πνευματικό Κέντρο του Ιερού Ναού Αγίων Αναργύρων Πατρών το οποίο ευρίσκεται έναντι του Ναού.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

ΛΟΙΜΩΣΙΣ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΓΝΩΣΗ & ΠΡΟΛΗΨΗ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΣΥΛΟΓΛΥΠΤΑ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ

ΠΕΡΙΚΛΗΣ
Γ. ΘΕΟΦΑΝΗΣ

- ΤΕΜΠΛΑ
- ΘΡΟΝΟΙ
- ΑΜΒΩΝΕΣ
- ΠΑΓΚΑΡΙΑ
- ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΡΙΑ
- ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ
- ΚΑΡΕΚΛΕΣ
- ΣΤΑΣΙΔΙΑ

Αλεξ. Υψηλάντου 106
& Αγ. Νικολάου - Πάτρα
Τηλ.: 2610 278.829
- Κιν.: 6944 766.005

Ευχαριστίες του Σεβασμιωτάτου για τη στάση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος στο θέμα της Κυριακάτικης Αργίας

Εκφράζομε την ικανοποίησή μας για την απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Δυτικής Ελλάδος κ. Γρηγόρη Αλεξόπουλου, σχετικά με το θέμα τής αργίας τής Κυριακής. Τόν

συγχαίρομε θερμότατα, γιατί έλαβε σοβαρώς υπ' όψη του, συν τοις άλλοις, και την θέση τής Εκκλησίας, η οποία πλειστάκις έχει εκφρασθή είτε μέσα από κείμενα προς τόν

Το Ημερολόγιο 2014 της Ιεράς Μητροπόλεως Πατρών

Με το νέο έτος 2014 συμπληρώνονται 50 χρόνια από την επέτειο Επανακομιδής της Τιμίας Κάρας του Αποστόλου Αγίου Ανδρέου στη πόλη τού Μαρτυρίου του, την Πάτρα.

Επόμενο ήτο, το Ημερολόγιο του 2014 της Ιεράς Μητροπόλεως μας, να είναι αφιερωμένο σε αυτό το Μέγα γεγονός.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ.κ. Χρυσόστομος, στις πρώτες σελίδες του ευχετάι τα δέοντα στο Χριστεπώνυμο Πλήρωμα των Πατρών για το νέο έτος, καθώς, και με ένα περισπούδαστο κείμενο προλογίζει το έντυπο.

Ακολουθεί ένα εμπειριστατωμένο κείμενο του συμπολίτου μας Θεολόγου κ. Παναγιώτου Μαρτίνη, Άρχοντος Ιερομνήμανος της Αγίας και Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, με σπουδαίο φωτογραφικό υλικό από την υποδοχή της Σεπτής Κάρας του Πρωτοκλήτου, στις 26 Σεπτεμβρίου 1964. Συγκινεί το οπισθόφυλλο, με τη παλαιά θήκη της Τιμίας Κάρας του Αγίου μας, ενώ στο εξώφυλλο δεσπόζει η Κάρα του Αγίου με τη σημερινή της μορφή, στο κέντρο τού νέου Ναού τού Πολιούχου μας.

Αξίζει κάθε έπαινος στην εκδοτική παραγωγή "Σαΐτης", για το αποτέλεσμα της εκδόσεως.

Λαό και παρεμβάσεις προς τούς αρμοδίους Κυβερνητικούς Φορείς, είτε μέσα από ομιλίες.

Εμείς επιμένομε και κηρύσσομε την αργία όλες τις Κυριακές τού χρόνου και πιστεύομε, ότι οι συνειδητοποιημένοι Έλληνες Ορθόδοξοι χριστιανοί είτε έμποροι, είτε καταναλωτές θα τηρήσουν αυστηρή στάση ως προς το συγκεκριμένο θέμα.

Επίσης εκφράζομε τόν έπαινο μας προς τόν Εμπορικό Σύλλογο Πατρών και γενικά προς τόν εμπορικό κόσμο τής πόλεως μας για την όλη στάση τους, ως προς το φλέγον ζήτημα και για την σθεναρά αντίδρασή τους στο άνοιγμα των καταστημάτων την Κυριακή.

Αγωνιζόμεθα όλοι εναντίον τής ισοπέδωσης των αξιών στην χώρα μας και πρέπει να παραμείνωμε ενωμένοι, προκειμένου να «κτυπήσωμε» τα ξένα συμφέροντα και να διατηρήσωμε ακέραιο τόν πνευματικό ιστό τής Πατρίδος μας.

Αναπλαστική Σχολή Πατρών (Ιωνίας 47)

Αύριο Κυριακή 10 Νοεμβρίου 2013 και ώρα 7.00 μ.μ. στην αίθουσα εκδηλώσεων της Αναπλαστικής Σχολής Πατρών, θα ομιλήσει ο κ. Δημήτριος Τσερεγγούνης (Θεολόγος - Φιλόλογος)

Ιερός Ναός Αγίας Τριάδος Πατρών

Το Σάββατο 16 Νοεμβρίου ο Ιερός Ναός Αγ. Τριάδος Πατρών διοργανώνει ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ στην αίθουσα της Στέγης Αγάπης του, από ώρες 4.00 - 7.00 μ.μ.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΣΤΙΑ ΠΑΤΡΩΝ (Μιαούλη 57)

ΟΜΙΛΙΑ: "Το αίσθημα της εντροπής"

ΟΜΙΛΗΤΗΣ:
π. Σωτήριος Τσάφος
ΑΡΧΙΜ. ΙΕΡΟΚΗΡΥΞ

ΚΥΡΙΑΚΗ 10/11/2013
ΩΡΑ 6.00 μ. μ.

ΜΙΚΡΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
Επικοινωνήστε με λάθροντα υπόλογο: www.tigasartesound.blogspot.com
Ηλεκτρονικός Έλεγχος και ρύθμιση άσφεαν, όλων των μικροφωνιών εγκαταστάσεων

Εκκλησιαστικές Μικροφωνικές Εγκαταστάσεις

Οι πελάτες εδώ και 35 χρόνια μας εμπιστεύονται με "κλειστά μάτια"

Νέες χαμηλές τιμές... νέα τεχνολογία... σταθερή ποιότητα

Έδρα : Πάτρα , Τσαμαδού 37, τηλ. 2610330005

6947429400

ΑΘΗΝΑ: Μιαούλη 5 , Ηλιούπολη

Email: tigas@tigas.gr

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ (από το 1928) ΤΖΕΛΑΤΗ

ΕΙΔΗ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ - ΔΩΡΑ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΖΕΛΑΤΗΣ

Έκθεση
Αγιογραφίας,
γκραβούρες
αυθεντικές

ΓΕΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 29Α - ΠΑΤΡΑ
ΤΗΛ.: 2610/272.692,
ΟΙΚΙΑΣ: 2610/329.930